

מעוז "מצמד"

תיאור המעוז

מעוז "מצמד" * ב-נ צ 438366 ב-ק' מ ה-96-97 של התעלה, בקצה הצפוני של האגם המר הגדול (דור סוא) המעוז היה מורכב מ-2 מוצבים "מצמד א" - המאויש ו"מצמד ב" - ששימש לתצפית יום בלבד
מעוז "מצמד" היה במרחק של כ-20 ק"מ ממעוז "פורקן" ובמרחק של 4-5 ק"מ מ"לקקן" (1)
מדרום, במרחק של כ-1 ק"מ נחנ "מצמד ב'", כ-½ ק"מ ממזרח הייתה תצפית ה-או"ם "סילבר"
המעוז נועד לתצפית והתראה מצד מערב ולאבטחת הדרך לטסה

ק ר ק ע

"מצמד" נבנה ברצועה החולית המשתרעת ממזרח לזעלה, עבירה לתנועה קמעט ללא מגבלות בקרבת חוף האגם המר הגדול, על-פני כ-1 ק"מ משתרעות ביצות טובעניות שתנועת כלי רכב ו-רק"מ אפשרית אך ורק בשוליים ובמספר מעברים, ומהביצה נמשכת לגונה המחברת את "מצמד עם "לקקן"
הצירים העוברים בקרבת המעוז צירי אורך - ציר "טרטור", כביש סוג א' באורך של כ-14 ק"מ הנמשך מ"מצמד א" עד "לכסיקון", כביש התעלה (3 ק"מ) וממנו עד "עכביש"
"נחלה" - כביש סוג א', נמשך מ"מצמד ב" עד "לכסיקון", כ-4 ק"מ

צירי רוחב

"לכסיקון", כביש התעלה, כביש סוג א', העובר ברצועה החולית במרחק של כ-3 ק"מ ממזרח למעוז.
ראש - דרך עפר הנמשכת על שפת התעלה (המשכו של חוקר, הנקטע ב"פורקן")

מבנה המעוז

"מצמד א" השתרע על שטח של 84/110 מ' ("מצמד ב" במרחק של כ-1 ק"מ דרומה - על 86/122 מ') היה בנוי ככל המעוזים עם הפתח למזרח לתוכו נכנס הציר, ועמדת שער היו בו 8 עמדות ירי, 3 עמדות נ"מ, עמדת פריסקופ, 2 מגדלי תצפית

האויב

בגזרת איסמעיליה-דור סואר הייתה ערוכה דיב חי"ר 16 של הצבא המצרי (חט' 16, חט' 12, חט' 3) בקו הדאשון שמול המעוז, בטווח קרוב, היו חורשות אקליפטוסים, על גדות התעלה, וביניהן היו קטעים ריקים, ללא צמחיה לאורך התעלה היו עמדות של חיילים בודדים (1-3), רמפות ועמדות צליחה מצפון למעוז

(* כינויו הקודמים "מרתה", "לקט", "טנגו"
1) עד ה-5 באוקטובר שימש "לקקן", כמו "מצמד ב" לתצפית יום בלבד, אך ב-5 באוקטובר - אויש (תח' "מצמד", עמ' 9, וכן תח' "לקקן")

לאחר הקטע הראשון היה שדה התעופה של דורסואר, הייתה תצפית טובה לשם, וראו עמדות טילים, עמדות תותחי נ"מ וכוחות אויב ניכרים מעבר לקטע זה היה שטח עם צמחיה ומעברו שטח מדברי, ובו עמדות טילים ו-מכ"מ, אכב התצפית לשם כבר לא הייתה תמיד טובה, זה היה תלוי בראות היה צפוי שבמקרה של מלחמה יהיו אזורי הצליחה הנוחים בגזרת טוסון - דחרסואר בשביל דיביזיה מוגברת - והייתה צפויה צליחה אמפיכית בצפון האגם המר הגדול

עצמת המעוז

"מצמד" היה מאויש על-ידי מחלקה של פל' א'/גד' 68 (19 חיילים) ונספחים מיחידות אחרות והיה ת"פ גד' 184/חט' 14 בסך-הכל היו לפני המלחמה במעוז 26 חיילים + גשש (2 קצינים, 4 מש"קים, 11 לוחמים, 2 קשרים, 1 רופא, 2 חובשים, 1 חבלן, 1 נהג, 1 מכונאי, 1 מכ"ש)⁽¹⁾ מפקד המעוז היה סגן גדעון גור, ה-מ"פ, רס"נ מאיר ויזל, היה ב"פורקן"

הנשק ותחמושת של המעוז כלל 1 מרג' 81 מ"מ, 1 מרג' 52 מ"מ, 9 מא"גים עם 10 ארגזי פעולה בכל עמדה, 2 בסוקות, 1 דרנ"ט, כ-25 פצצות בזוקה, 6 נ"ט, נשק אישי - מקלעונים ועוזק⁽²⁾

ה-זחל"מ היחיד היה ישן ובמצב רע ביותר (לא עבר כמעט יום ללא היזקקות לתיקון)⁽³⁾

במעוז ידעו על קיון מתקן "אור יקרות" בקרבת המעוז, לפי מה שהיה כתוב בהוראות של המעוז אבל מפקד המעוז לא תודרך ולא קיבל הסבר על הפעלתו המערכי הייתה מצפון ל"מצמד" במעין מוצב דמה, שם היו ממוקמים המכלים⁽⁴⁾ (מערכת שנייה הייתה מצפון ל"חיזיון")

לפי תכנית "שובך-יונים" צריכה הייתה מחלקת טנקים של פל' ז' 184/ שהייתה ב"נוזל" לחבור למעוז, וסוללת תומ"ת 175 מ"מ ב"כישוף" נועדה לתת סיוע ארטילרי

לפני המלחמה

החיילים הגיעו למעוז בבקור ה-25 בספטמבר לאחר אימונים קצרים של פחות מיום ב-מאוג של בלוזה (ה-מ"מ, גדעון גור וסגנו, אפי זהבי (קצין מאגר), הגיעו למעוז עוד בשעות הלילה של ה-24 בספטמבר) עם בואם למעוז קיבלו החיילים תדריך קצר מה-מ"מ, ולאחר סיור במעוז להכרת העמדות, קיבלו את התפקידים ונכנסו לשגרת המעוז החפיפה הייתה חפוזה, מפני שהחיילים מהיחידה הקודמת עזבו את המעוז עוד באותו יום, כדי להגיע לבתיהם לחג (למחרת - 26 ב-ספט' - היה ערב ראש השנה)

(1) בפרוץ המלחמה היו במעוז 35 אנשים ראה להלן
(2) תחקיר, עמ' 8
(3) שם, עמ' 11
(4) שם לפי התקנות עסור היה לדעת על כך

פעילות המעוז כללה תצפיות יום ולילה, סיורים, תורנויות ו-כו' ב"מצמד א"י אוישו 2 עמדות ביום (עמדת השער ומגדל התצפית) ועמדה אחת בלילה ב"מצמד ב"י הייתה תצפית יום בלבד

מידי בוקר נערך סיור רגלי לאורך צפון האגם המר הגדול, מ"לקקן" צפונה ל"מצמד ב"י", או לדרום האגם, מ"לקקן" דרומה, למרחק של כ-10 ק"מ סיורים אלה נערכו לסיורוגין, יום אחד צפונה ויום אחד דרומה, אבל לפעמים נערכו 2 סיורים ביום אחד הסיורים נערכו בפיקודו של אחד הקצינים או של מש"ק

"מצמד ב"י" ו"לקקן" שהיו מעוזים מדוללים היו מאוישים ביום בלבד על-ידי מספר חיילים, בפיקודו של מ"כ, לעת ערב היו חיילים אלה חוזרים ל"מצמד א"י המוצבים האלה היו מוזרים, הבונקרים היו חסומים ותעלות רבות לא היו בשימוש, ובמקרה של הפגזה לא היה מחסה העמדה הפעילה היחידה ב"מצמד ב"י" הייתה עמדת הפריסקופ, אלא שהיא הייתה ממוגנת והיה בה מקום לאיש אחד⁽¹⁾ הקשר בין "מצמד ב"י" ל"מצמד א"י" היה רופף, ולעתים קרובות היה ניתוק זה היה קשר קווי

נערכו גם סיורי לילה שכללו "ביום" הנחת מארבים, כלומר ה-זחל"מ היה נעצר בדרך לזמן מה, כביכול לשם הנחת מארבים (כדי שהמצרים יחשבו שהניחו מארבים), ואחר-כך היו ממשיכים⁽²⁾

נוסף לסיורים והתצפיות היו גם תפקידים שונים באחזקה ותורנויות, וכן אימונים וניסויי כלים, אלא שאף פעם לא נכחו יותר מרבע מאנשי המעוז החיילים היו עסוקים מאוד ועליפים, כיוון שהיה מחסור בכוח-אדם, והכל עמד בסימן החגים - חג ושבת אנשים יצאו לחופשות ו"הכל צלע"⁽³⁾ התחזקה לא הייתה טובה, חסרה תחמושת - פגזי מרגמה, פצצות בזוקה, פצצות תאורה ו-חנ"מ, ו"גם מה שהיה לא היה בכמות מספקת"⁽⁴⁾ היו מעט מאוד ביקורים מהגדוד מספר ימים לאחר בואם למעוז בא קצין המודיעין של הגדוד ונתן תדריך על הסביבה, על מערך כוחות האויב ועל כוחותינו הוא אמר שהגזרה שקטה, אך גם אם יקרה משהו, צה"ל יפעל "והטנקים יגיעו מיד"⁽⁵⁾

אנשי המעוז למדו את הגזרה מתוך ניסיון, ובעזרת מפה ו-תצ"א⁽⁶⁾ בשבוע הראשון לשהותם במעוז נערך תרגיל בעיבוי המערך, תפיסת עמדות וכניסה למצבי כוננות הגזרה הייתה אמנם שקטה, והחיילים הסתובבו בלי בגדים ויחפים על יד האגם ואף דגו דגים⁽⁷⁾

(1) תחקיר, עמ' 9

(2) שם, עמ' 6

(3) דברי ה-מ"מ, שם, עמ' 26

(4) שם, עמ' 8

(5) תחקיר, עמ' 8, גם ה-סמג"ד אמר להם בטסה שהגזרה שקטה וש-צה"ל יבוא בשעת הצורך ואם יש חשש מפני צליחה, הרי זה מפני צליחת דולפינים " ואמנם, הם ראו דולפינים במים (שם, עמ' 10)

(6) יורם פלוס שהיה אחראי ל"מצמד ב"י" קיבל, לדבריו הסבר חפוז, מהחיל מהיחידה הקודמת שכבר היה "עם רגל אחת בחוץ", ועל-כן למד בעצמו את הסביבה לפי המפה ו-תצ"א (שם, עמ' 9)

(7) יומיים לפני הכרזת הכוננות המוגברת, בשעה שכמה חיילים היו עסוקים בדיג, הופיע ה-מג"ד וגער בהם על שהם מסתובבים על חוף האגם, מפני שהדרך ממוקשת אם כי הם הלכו עם הגשש והכירו את השטח

הכוננות לפני המלחמה

ביום שלאחר ראש-השנה התחילו להוציא אנשים לחופשה, וגם ה-מ"מ יצא לחופשה, ואת מקומו מילא הקצין השני, אפי⁽¹⁾

במעוז שררה באותו זמן תכונה רבה לקראת ביקורו הצפוי של אלוף הפיקוד למחרת היום (1 ב-אוק'), הוכרזה כוננות, וה-מ"מ קיבל הודעה בהולה לחזור למעוז

בהתאם להוראות הכוננות אוישה במעוז עמדה נוספת, עמדת נ"מ 13 (כלומר, 3 עמדות במקום 2) החיללים קיבלו הוראות ללכוש בגדים ולא להסתובב יחפים, השמירות תוגברו, והתצפיתנים נקראו לעירנות יתר לגבי הנעשה בצד האויב מידי לילה נערכו סיורי אגם מ"לקקן" דרומה או צפונה ל"פורקן", סיורים ל"פורקן" היו משותפים לשני המעוזים, "מצמד" ו"פורקן", ובהם השתתפו 2 נגמ"שים, אחד מכל מעוז⁽²⁾

אחד משני הקצינים במעוז, ה-מ"מ או סגנו, חייב היה להישאר ער בלילה, להיות בתצפית באשמורת האחרונה עד 1-2 שעות לאחר עלות השחר, וכך לפני רדת החשכה⁽³⁾

אצל האויב לא הורגשו סימנים בולטים לפעילות מספר ימים לפני המלחמה נראו על הרמפה הקרובה קצינים מצרים בכירים שהסתובבו והצביעו על המים אחר-כך הובאו דחפורים לעבודות עפר ושוב באו הקצינים לבדוק החיללים דיווחו על כך, אך לא ראו בכך סימנים מיוחדים לשינוי

במעוז נמשכה הפעילות השגרתית, כלומר - תצפיות, סיורים, תרגול בכניסה למצבי כוננות ותפיסת עמדות, וכך נערך תרגיל חבירה לילי עם הטנקים מ-פלי' ז' שנועדה לחבור למעוז לפי "שובך יונים" קצין השריון הגיע ברכבו בלילה ותדרך את מפקד המעוז בדבר מיקומו במקרה הצורך, בצומת "טרטור"-לכסיקון"⁽⁴⁾

ביום חמישי (4 ב-אוק') נתקבלה הוראה מאלוף הפיקוד לאיש את "לקקן" גם בלילה, ונשלחו לשם 11 חיללים, שקובצו מהמעוזים, בפיקודו של סגן גבי דהאן⁽⁵⁾
זה שימש אחד הסימנים לכוננות מוגברת, אולם "מצמד ב'" הוסיף להיות מאויש ביום בלבד

ביום שישי (5 ב-אוק') הייתה במעוז פעילות רגילה, אך תוך עירנות וכוננות גבוהה ואוישו 3 עמדות בבוקר נערכו 2 סיורי אגם - גם צפוני וגם דרומי, לאחר שנגלו עקבות והיה חשש מפני חדירה⁽⁶⁾

בליל 5-6 נשאר ה-מ"מ בתצפית רוב שעות הלילה ומידי פעם התקשרו אליו מנגדוד ומהחטיבה ושאלו על הנעשה בגזרה, ואילו אפי יצא לסיור לילה עם 2 נגמ"שים עם שחר (6 ב-אוק') יצא סיור בוקר לצפון האגם בפיקודו של ה-מ"מ גדעון

- (1) הקצינים יצאו לחופשה בתורנות, אבל לאחר שאף אחד מהם לא רצה לצאת, התנדב גדעון
- (2) תחקיר, עמ' 10
- (3) שם, עמ' 4
- (4) "הוא הגיע פשוט עם נצנצים ועשה את החבירה" - דברי אפי, שם, עמ' 6
- (5) ראה "לקקן"
- (6) תחקיר, עמ' 18

יור

בבוקר ה-6 באוקטובר סימנים מיוחדים או פעילות יוצאת מגדר הרגיל העמדות הקרובות היו מאוישות כרגיל (מתוך 4 העמדות - 3 היו מאוישות), והחיילים הסתובבו ללא חגור, בטווח הרחוק יותר, בשדה התעופה של דורסואר, לשם הליטה תצפית טובה, נראו כוחות אויב ותנועת כלי-רכב, אך גם זה לא חרג מהרגיל⁽¹⁾

ה-מ"מ חזר עם חולית הסיוור בסביבות שעה 1000 האנשים הלכו לנוח, וה-מ"מ עבר בין העמדות בסביבות שעה 1230 הגיע למעוז צוות של מקהנ"ר שכלל 2 סגנים וחבלן לבדוק את מכלי "אור יקרות" שהיו מצפון למעוז

גדעון ואפי הצטרפו לצוות ויצאו ב-נגמ"ש, וסמל המעוז נותר במעוז בהיותם על יד המכלים קיבל גדעון הודעה לחזור למעוז ועל שאלתו מהי ההודעה, ענה הקשר שאינו יכול לפרט (1330 בערך) גדעון ואפי חזרו למעוז וצוות ה-מקהנ"ר נשאר במקום⁽²⁾

בהגיעם למעוז מסר להם סמל המעוז שנתקבלה הודעה על כוננות נ"מ ולאחר מכן - כוננות "ספיגה"⁽³⁾, והחיילים כבר היו בעמדות ה-מ"מ עלה למגדל התצפית, אך לא ראה עדיין שום דבר מיוחד בצד האויב, אפי רץ לעמדת נ"מ 12 כעבור זמן מה נראו 6-7 מטוסים שחצו את התעלה ממערב למזרח, ואחרי-כן התחילה ההפגזה

(1) גם שם לא ראינו פעילות חורגת מהשגרה" (שם, עמ' 19)

(2) להלן - על הצוות

(3) לדברי סמל המעוז - זו הייתה כוננות נ"מ, ואחר-כך - כוננות ספיגה (עמ' 20) ולדברי אפי ההוראה היחידה שקיבלו הייתה לכוננות נ"מ (עמ' 25) גם הרופא טוען שסמל המעוז התפרץ ל-תאג"ד וצעק שיש כוננות נ"מ (שם) גדעון אינו זוכר אם כוננות נ"מ או כוננות ספיגה (עמ' 20)

ה מ ח מ ה

בפרוץ המלחמה היו במעוז 30 אנשים, בכללם - 12 שנקלעו למעוז⁽¹⁾
2 החיילים מטנק ה"מפלצת" (לפינוי מוקשים) שהיו במעוז קיבלו הוראה לפני פרוץ המלחמה
לחזור לגדוד בטסה, אבל בהיותם במרחק של כ-1 ק"מ מהמעוז נתקע הטנק והם חזרו למעוז ברגל,
ונכנסו דקות מספר לפי ההפגזה
כן היו במעוז אזרח, נהג הטרקטור שעבד ב"טטטוש" וגשש בדואי שנשלח מהגדוד לאבטחת האזרח⁽²⁾

4 חיילים מתצפית 215ד⁽³⁾ היו ב-ק"מ ה-92 של התעלה, ובשעה 1330 בערך קיבל מפקד התצפית,
משה זגורי, הודעה לצאת ל"לכסיקון", לקבל הודעה, שאי-אפשר למסור אותה בקשר
הוא יצא ב-נגמ"ש לכביש, שם חיכה לו סג"מ עודד שמואלי ואמר לו שיש מצב כוננות למלחמה
וכי בשעה 1600 עליו לקפל את התצפית ולנוע ל"מצמד" אולם בדרכו חזרה לתצפית קיבל הוראה
מה-מ"פ, סרן שלמה לוי, לבצע מיד מה שהיה עליו לבצע בשעה 1600
חיילי התצפית אספו את הציוד ונעו ב-נגמ"ש ל"מצמד" באותו זמן כבר ראו את הטנקים המצריים
שהיו עד אז תחת רשתות ההסוואה, כשקניהם מופנים לעבר כוחותינו⁽⁴⁾

בדרך פגש ה-נגמ"ש ב-3 חיילי צוות מקהנ"ר שחזרו מבדיקת מערכת "אור יקרות" והיו בדרכם
ל"מצמד" ואסף גם אותם⁽⁵⁾

רוב החיילים (26) היו בבונקרים (בבונקר ה-חמ"ל - 11, בבונקר - 8, ב-תאג"ד - 7),
4 - היו בעמדות (2 - ה-מ"מ וסגנו היו בעמדת הפריסקופ, 1 - בעמדה 4, 1 - בעמדה 1)

ההפגזה הייתה כבדה ביותר ובמקביל היה ירי מכל סוגי הנשק מגדל התצפית נפגע וקרט תחתיו
ה-מ"מ שהיה על מגדל התצפית, עבר לעמדת הפריסקופ כדי לזהות את מקורות הירי, אולם שדה
הראייה היה צר ביותר משם עבר לעמדה 6, אך גם ממנה לא יכול לזהות יותר⁽⁶⁾ הוא התקשר
סלמל המעוז שהיה בבונקר ה-חמ"ל והורה לו לצוות את האנשים ולהכינם לקראת יציאה לעמדות
כשתיספק ההפגזה

2 החיילים שהיו בעמדה 1 ובעמדה 4 נתבקשו להציץ ולזהות את מקורות הירי, בעיקר בגזרת
עמדות 6-7

- (1) ה-12 הם 2 מהטנק לפינוי מוקשים, 1 - אזרח טרקטוריסט, 4 מצפית 215ד', 3 מ-קהנ"ר,
1 גשש (1 קצין קישור ל-אוי"מ שנכנס למעוז בליל 7-8 ב-אוק')
- (2) המעוז אמור היה לספק ליווי לטרקטור, אך כיוון שלא היו מספיק אנשים, שלח הגדוד
חולית אבטחה
- (3) אחת מ-3 התצפיות הניידות בקו התעלה שאוישו על-ידי פלוגה י' (גד' 84)
- (4) חט' 14, עמ' 13 תחקיר עמ' 23
- (5) הם בדקו את המערכת שליד "מצמד", גם שלא הייתה תקינה והכשירו אותה להפעלה ידנית
לאחר שגדעון ואפי חזרו ברכב למעוז, הם המשיכו בעבודה, וכשגמרו התחילו ללכת ברגל
(תחקיר, עמ' 22)
- (6) יותר מאוחר זיהה קצין קישור ~~XX~~ מרדכי גלילי, את מקורות הירי ודיווח

ההפגזה המסיבית ארכה כ-30 דקות, ולאחר הפוגה קלה נמשכה ההפגזה על המעוז וארכה כשעתיים בסביבות שעה 1600 קיבלו החיילים פקודה לצאת לעמדות, והם רצו לעמדות, לפי הסדר שנקבע - אישו 7 עמדות עמדה 1, 2, 3, 4, 6, נ"מ 14, 8, בכל עמדה 2-3 חיילים ו-מ"כ או קצין (במעוז היו 4 קצינים, 4 מ"כים) בסך-הכל היו בעמדות 17 חיילים, ובבונקרים - נשאו 13 החיילים התארגנו בעמדות, הכינו את הציוד, נשק, מים ומזון לרוב העמדות היה מ ק 16 או טלפון, אך לאלה שלא היה נשלח שליח או שצעקו⁽¹⁾

מאז תחילת המלחמה הקשו 4 החיילים שהיו מ"מצמד ב"י שיבואו לחלצם, כי מצבם היה קשה ולא היה להם אף מחסה מפני ההפגזה מהמעוז הבטיחו להם לשלוח רכב לחלצם, כשתהיה הפוגה בהפגזה ואמנם, כשההפגזה נספקה, יצא ה-נגמ"ש ל"מצמד ב"י, אך בדרך לשם פגש את 4 החיילים שהיו בדרכם למעוז, ואסף אותם והכניסם למעוז (1700-1800)⁽²⁾ ועתה היו במעוז 4 אנשים נוספים שובצו בהיערכות לאחר הפסקה חודשה ההפגזה

המצרים התחילו בשלב השני של העברת טנקים ו-נגמ"שים (שעה 1800-1900), אך מהמעוז לא זיהו צליחת כוחות אולם עם חשכה נשמע רעש טנקים לאורך התעלה מדרום לצפון, וקולות מצפון למעוז של צליחת התעלה⁽³⁾ המצרים הכשירו מעבר על-גבי מעבורות ודוברות כ-3 ק"מ מצפון לדורסואר, משם נשמעהרעש גדעון היה בעמדת נ"מ 14 ממנה הייתה השליטה הטובה ביותר צפונה ול"חוה הסינית", ולשם גם הועבר ה-מ"כ הגדול ה-מ"כ הקטן הוצב בעמדה 1

החיילים התארגנו בעמדות לשמירה לפי תור, הכינו את הנשק, הביאו את המרגמות, פצצות תאורה ו-חנ"מ וירוב-מרג' 52 כדי לבדוק את התאורה (2000 בערך), בדקו את הקשר, לא לכל העמדות היה קשר קווי, היה רק מ ק 6 או טלפון הקשר בין העמדות היה לקוי ולא פעם צריך היה לשלוח רץ מעמדה לעמדה או שהמפקד עצמו היה צריך ללכת⁽⁵⁾ ההפגזות נמשכו כל הערב, אך היו דלילות למדי ולא גרמו נזק למעוז. מהמעוז זיהו כוח חי"ר של האויב בגודל מחלקה מצפון לאגם המר ודיווחו על כך לחטיבה⁽⁶⁾ המעוז ביקש סיוע ארטילרי, אך לא יכול לציין את מקורות הירי

תמעוז היה בקשר מתמיד עם הגדוד (גד' 184) הם עבדו על התדר של 184⁽⁷⁾ ודיווחו לגדוד על רעש הטנקים ועל הצליחה וביקש לשלוח סיור לבדוק מה קרה עם הידיעה על הימצאות טנקים שלנו בקרבת המעוז עודדה את החיילים והשרתה עליהם ביטחון עם חשכה הגיעו טנקים לקרבת המעוז אבל לא נכנסו פנימה⁽⁸⁾

(1) תחקיר, עמ' 33

(2) שם, עמ' 34

(3) שם, עמ' 33

(4) שם, עמ' 35

(5) שם, עמ' 35

(6) בשעות אחר-הצהריים המאוחרות (6 ב-אוק') הוחדר כוח ניכר של קומנדו מצרי שמטרתו הייתה לשבש את התנועה בצירים ולתקיפת טסה חלק מכוח זה שנאר בשטח מספר ימים (חט' 14, עמ' 56)

(7) תחקיר, עמ' 36

(8) אנשי המעוז ציפו שאחד הטנקים לפחות ייכנס למעוז "אם אחד הטנקים לפחות היה נכנס זה היה משנה" (עמ' 37)

גם לקראת לילה נשאר המצב ללא שינוי כל העת הייתה הפגזה דלילה, אך לא יותר מזה אפי וגדעון היו, לחליפין, בתצפית בעמדה*, ויתר החיללים נותרו בעמדותיהם בשעה (7 ב-אוק') הורה ה-מ"מ לדלל את העמדות ושלח את האנשים לפי תור לבונקרים למנוחה כדי לשמור על כושרם

סיוע הטנקים

לפי תכנית "שובך-יונים" נועדה מחלקה 3 של פל' ז' 184/1, לחבור ל"מצמד" פל' ז', בפיקודו של סרן ישראל ניצן, חנתה בתעוז "נוזל" בשעה 1330 נתקבלה פקודת "שובך-יונים" מירי, הטנקים התחילו לזוז, ותוך כדי תזוזה, התחילה הפגזה

מח' 3 (4 טנקים) בפיקודו של סמ"פ ז', סרן אהרון פלר, קיבלה פקודה לנוע לחניון יום באזור "עכביש 52", צומת "עכביש"- "טרטור" ה-סמ"פ נע ראשון ואחריו טנק 3א' וטנק 3ב' (טנק מ"מ 3, סג"מ שיראל קפלן, שאיש את המחסום בצומת "טליסמן"- "פוטון" נע למחסום לקחת איש צוות)

כיוון שהייתה הפגזה כבדה על ציר "פוטון" ואזור "טלביזיה", עקף ה-סמ"פ את "טלביזיה" ממזרח והגיע לצומת "טרטור"- "עכביש" עם 2 טנקים⁽¹⁾

בשעה 1515 בערך קיבל סמ"פ ז' הוראה לנוע ל"מצמד" לסייע לו, והכוח נע מערבה בצומת "טרטור"- "לכסיקון" נתקלו הטנקים בכטי אויב בגודל פלוגה הטנקים שלנו הסתערו על האויב עם אש תותחים ומקלעים וחיסלו כמעט את כולו, רק חלק בלבד נמלט מערבה

לאחר מכן התחיל ירי טילים (נראו הבהקים בלתי ברורים - שכפי שהתברר אחר-כך היו אלה טילים) טנק 3ב' נפגע והתחיל לבעור, הצוות קפץ החוצה, 2 נפצעו קשה⁽²⁾ ה-סמ"פ הזהיר את הטנק השני, 3א', מפני טילים באותו זמן הגיע מ"מ 3, סג"מ קפלן, לעמדה באזור "מצמד", אבל עקב תקלה בתותח, לא יכול לירות ה-סמ"פ הודיע ל-מ"מ 3 שהוא שולח אליו את טנק 3א', והוא עצמו נע לעבר "טלביזיה" כדי לפנות את הנפגעים

בדרכו ל"טלביזיה" (200-300 מ' מדרום* נפגע טנק ה-סמ"פ מטיל נ"ט בתמסורת, וחייל אחד נפצע אחד ה-נגמ"שים מ"טלביזיה" פינה את הפצוע טנק 3א' שנע אל ה-סמ"פ נפגע גם הוא על-ידי טיל ונדלק חייל אחד נפצע קשה (מת אחר-כך מפצעיו)⁽³⁾ סמ"פ ז' קרא ל-מ"פ ז', סרן שלמה לוין, לסייע לו בחילוץ הפצועים וזה הגיע ב-נגמ"ש וחיילך את 4 הפצועים⁽⁴⁾ (שעה 1600 בערך)

(1) חט' 14, עמ' 10
(2) שם, לוח אירועים
(3) שם, עמ' 10
(4) שם, עמ' 10, וכן עמ' 11 דברי מ"פ י' הוא מציין את השעה 1430, אך זה לא ייתכן

לאחר ההתקפה על "טלביזיה" (1630 בערך) הגיעו 2 טנקים (א' ו-ב') אל סמ"פ ז', באור אחרון (סביבות 1800) קיבל סמ"פ ז' הוראה לנוע לעבר "מצמד",⁽¹⁾ וכעבור זמן, קיבל הודעה שהוא עומד לקבל 3 טנקים בפיקודו של סמ"פ ו' 79/1, גבי (גרשון) טפלי הוא התקשר ל"מצמד" והודיע שהוא מחכה לתגבורת כדי לחבור למעוז (1900 בערך)⁽²⁾

בשעה 1930-2000 הגיע סמ"פ ו' 79/1 אל סמ"פ ז' 184/1 על ציר "טרטור" הכוח שעלל עכשיו 5 טנקים ו-נגמ"ש נע מערבה בדרך לא נתקל הכוח בהתנגדות אויב, הגיע לאזור "מצמד" והתמקם ב"סגול 113" (2030 בערך) כיוון ש"מצמד" דיווח כל הזמן על אויב הנמצא מצפון למעוז, יצא מחצית הכוח לסיוע ומחצית שנייה נותרה בעמדות ב"סגול 113"

סמ"פ ז' ביקש תאורה מ"מצמד" כדי לאתר את הכוח שהמעוז דיווח עליו הכוח יצא לסיור, הגיע עד לחצר המעוז אך לא גילה אויב במשך הלילה יצאו הטנקים לפחות 3 פעמים לסריקות באזור, כשמחצית אחת מהטנקים נשארת בעמדות, לסירוגין, בפיקודו של סמ"פ ז' 184/1 או סמ"פ ו' 79/1 בסריקות לא גילו דבר כשקיבלו דיווח מ"לקקן" על הימצאות אויב, נע סמ"פ ז' עם 2 טנקים ו-נגמ"ש לסריקות, אך לא הבחין באויב וחזר לעמדות ב"סגול 113"⁽³⁾

בשעה 0200 בערך הורה ה-מח"ט ח-סמ"פ ז' 184/1 לנוע עם 3 טנקים למשימת סיור צפונה על ציר "לכסיקון" עד "סגול 145 לבדוק אם האויב חדר לאזור זה"⁽⁴⁾ כיוון שבגזרה שבין "מצמד" ל"פורקן" (19 ק"מ) לא היה מעוז, לא היה מידע ברור על מקום הימצאותו של האויב, וכיוון שהכוח שבפיקודו של סמ"פ ז' 184/1 היה מאולתר ולא חזק מספיק, הטיל מח"ט 14 על סמג"ד 79 לנוע עם פל' ז' על ציר "עכביש" עד אזור "החוה הסינית" (כ-6 ק"מ) כדי לראות אם ואיפה צלח האויב ועד היכן חדר⁽⁵⁾

7 באוקטובר

עם אור ראשון ראו מהמעוז את המצרים במרחק של כ-4 ק"מ מצפון למעוז, בערך מול "החוה הסינית", ב-ק"מ ה-5 92 מעמדה 6 זיהו את הסירות שצלחו לאורך כבל שמתחו לרוחב התעלה⁽⁶⁾ הכוחות המצריים, שכללו בעיקר חי"ר, שצלחו את התעלה התרכזו בגדה המזרחית והתבססו בשטח שעד שעד כביש התעלה, אך עדיין לא התקדמו הגזרה הדיביזיונית של טוסן-דורסואר, של דיביזיה 16 תוגברה על-ידי חטיבה 14 מדיביזית שריון 21, שמשמיתה הייתה להשתתף בהרחבת ראש הגשר כד אזור כביש חת"מ⁽⁷⁾

- (1) ספר חט' 14, עמ' 11
(2) בשעה 1700 בערך הגיע לטסה גד' 79 בפיקודו של סא"ל שלמה ניצני עם 2 פלוגות (22 טנקים) פל' ו' הוכפפה ל-גד' 184 ופוצלה ל-2 כוחות, שאחד מהם, 3 טנקים הופנה אל סמ"פ ז', לצומת "עכביש"-טרטור" (חט' 14, עמ' 34)
(3) חט' 14, עמ' 36
(4) שם, עמ' 41 וכן, עמ' 44
(5) שם, עמ' 36 וכן עמ' 38
(6) תחקיר "מצמד", עמ' 42, חט' 14, עמ' 56
(7) בגזרה שמאיסמעיליה עד דורסואר היו 2 חט' חי"ר ו-חט' ממוכנת עם 2 טנקים אורגנים 38 סוללות חת"מ, 144 טנקים, 83 נגמ"שים

המעוז היה בכוננות לקראת אפשרות של התקפה העמדות היו מאוישות, בכל עמדה - 2 חיילים, אלד בתצפית ואחד ב"שפניה" חלק מהחיילים נחו או עסקו בניקוי הנשק, הורדת ציוד מה"זלדה", פתיחת ארגזי מק"כ ו-מא"גים וחלוקת תחמושת לעמדות ההפגזה הדלילה נמשכה כמעט כל הזמן, בהפסקות קצרות בלבד, ופגזים בודדים נפלו על המעוז, וכך היו צליפות⁽¹⁾

בסביבות שעות הצהריים הבחינו מהמעוז בחלקי גשר מצריים וביקשו את חיל-האוויר בשעה 1400 בערך תקפו מטוסי חיל-האוויר גשר בדורסואר מהמעוז ראו מטוס אחד שלנו מתפוצץ באוויר⁽²⁾

במשך היום לא היתה פעילות מיוחדת של האויב נגד המעוז, לא היו אירועים מיוחדים, פרט לזיהוי צליחה ותנועת כוחות, בטווח רחוק, ולא בקרבת המעוז כן לא נראתה פעילות של כוחותינו - לא הייתה חבירה של כוחות השריון עם המעוז, ולא דובר על סיור למעוז המעוז שמע בקשר את הדיווחים הקשים מ"חיזיון" מהמעוז ראו כמה גיחות של מטוסי חיל-האוויר, שכאו וחטילו אל הפצצות ב-גדמ"ע, כשהם נוסקים מלמעלה בלי לכוון, וכך את הטילים שנורו לעבר מטוסינו

פעילות חיל האוויר באזור "מצמד" (7 ב-אוק')

ב-7 באוקטובר תקף חיל-האוויר בעיקר גשרים בדורסואר בסביבות הצהריים תקפו 2 מטוסי "עיט" גשרים בשעות אחר-הצהריים משעה 1530-1600 המריאו 3 זוגות מטוסים לתקיפת גשרים, התוצאות לא היו טובות ביותר לעבר המטוסים נורתה אש נ"מ במספר מקרים לא הבחינו בתוצאות⁽³⁾

תכניות פינוי

ב-071600 בערך קיבלה אוג' 143 את האחריות על הגזרה המרכזית ומפקד האוגדה, אלוף שרון, ערך את החטיבות לבלימה בעקבות כניסת כוחות המילואים של האוגדה לגזרות אחריותן, הורה מח"ט 14 ל-מג"ד 184 לנתק מגע באזור ציר "עכביש" ולנוע להתארגנות ושיקום הגדוד בטסה⁽⁴⁾

בשעה 1900 בערך (7 ב-אוק') התקשר מפקד אוג' 143 ל"מצמד" וביקש לדעת מה המצב במעוז ה-מ"מ, גדעון, וסגנו אפי, דיווחו לו על המצב, שהמעוז לא הותקף ושאינן רואים באזור כוחות אויב גדולים, פרט לחוליות קטנות המסתובבות מדרום למעוז, אך מצפון ומצפון-מזרח ('טלביזיה') נמצא האויב⁽⁵⁾

מפקד האוגדה, אלוף שרון, העלה את שאלת פינוי המעוז ושאל אם לדעתם יוכלו להתפנות ברכב דרך ציר "עכביש", ואפי אמר ש-2 כלי-רכב, "זלדה" ו-נגמ"ש - של המעוז שאחד מהם לא תקין, לא יספיקו ל-35 אנשים, ואשר לפינוי ברגל - זה בלתי אפשרי, מפני שזה מרחק שח 30 ק"מ לטסה וקיימת סבירות גבוהה שישנן חוליות של מארבים מצריים, וגם אם ישיגו רכב נוסף

- (1) תחקיר, עמ' 38
- (2) תחקיר, עמ' 59, פעילות חיל-האוויר, כרך ראשון, עמ' 84
- (3) מטוס אחד נפגע והטייס נהרג חיל-האוויר, כרך א', עמ' 84
- (4) חט' 14, עמ' 58
- (5) שם, שם, תחקיר, עמ' 43

יקחו את הג'יפ של ה-או"ם שעמד במקומו ולא נפגע, קיימת מידה רבה של סיכון, אלא אם כוחותינו יוכל להתקרב למעוז, כדי שהם יוכלו לצאת מהמעוז⁽¹⁾
מפקד אוגדה 143 אמר שיתקשר שוב מאוחר יותר, ובשלב זה נסתיימה השיחה

גדעון התנגד לפינוי ופסל אותו מראש לא כל-כך מפני שזה נראה לו בלתי אפשרי, אלא מפני שזה היה מנוגד לחינוך ה-צה"לי ומפני שסמך על כך שכוחותינו יגיעו סוף-סוף ויחלצו את המעוז, והמצב גם לא נראה לו חמור עד כדי כך⁽²⁾

אף-על-פי שעניינם הפינוי הועלה בצורת שאלה (או הצעה) הורה גדעון לעשות את ההכנות הדרושות למקרה שתקבל הוראה לפינוי, לשרוף את החומר המודיעיני ולהכין את הנשק ואת הצירוף⁽³⁾

ליל 7-8 באוקטובר

הלילה (7-8 באוק') היה שקט למדי, פה ושם הייתה הפגזה דלילה, אבל המצרים המשיכו לחצות את התעלה מצפון למעוז, בערך מול ה"חורה הסינית"⁽⁴⁾
מעמדות 3, 4, 6, מערב וצפון-מערב, נשמע רעש של סירות מנוע מכיוון צפון לדרום, לאגם המר, אבל את הסירה עצמה לא ראו אפי פתח באש מעמדה 6, ובתגובה התחילו לצלוף מכיוון הרמפה אפי הפנה את האש לשם, אך כבר לא הייתה לו תצפית טובה, ואז זרקו מעמדות 3-4 כמה רימונים בלי לזהות את קו המים, הסירה חצתה במהירות ועברה לכיוון האגם המר⁽⁵⁾

החיללים היו בעמדות וחלק עסק באלתור חסימות למניעת כניסה למעוז, שכן עמדת השעה הייתה נקודת התורפה של המעוז ואזור זה היה כמעט פרוץ לגמרי, פרט לכמה "קונטרסיות" ו"גמל", בעוד שבצדדים האחרים היה גידור⁽⁶⁾

למעוז היה קשר עם קצין הקישור סגן מרדכי גלילי, וזה היה מדווח למעוז מאין המצרים יורים במקרה אחד דיווח סגן גלילי שהמצרים יורים מ-2 עמדות מרגמה בערך מול עמדת "סילבר", והמעוז ביקש מהארטילריה לירות לשם

בליל 7-8 באוקטובר אמרו מהמעוז לקצין הקישור לעזוב את עמדת ה-או"ם ו"להתקפל למעוז", מאחר שהוא היה שם יחידי לבד עם אנשי ה-או"ם ואמנם, הקצין עזב את עמדת ה-או"ם והגיע למעוז בסביבות חצות, והצטרף להגנתו ביחד איתו מנה המעוז 35 חיללים⁽⁷⁾

- (1) תחקיר, עמ' 45 אם אתה מסוגל לגייס גדוד ולבוא (עד המעוז) אנחנו יכולים להתפנות אחרת - זה סיכון"
- (2) שם, וכן חט' 14, עמ' 54 חשבתי שהמלחמה זה עתה החלה ולא חשבתי בכיוון של נטישת המעוז
- (3) כנס מעוזים עמ' 36 וכן חט' 14, עמ' 54 דברי מח"ט 14 הצעתי למפקד "מצמד" לנוע לאורך הלגונה שמדרום-מזרח למעוז ("סגול 195"), להגיע ל"לקקו" ומשם - על "עכביש", אבל לא רציתי לאלץ
- (4) תחקיר, ע"ע 45-46
- (5) שם, עמ' 46
- (6) 2 הקצינים מחיל ההנדסה הציעו לגדעון לצאת למתקן "אור יקרות" ולהפעיל אותו, אם גם לא היה בכך משום תועלת מעשית, כי אם פסיכולוגית בלבד, אבל גדעון סרב לעשות זאת על דעת עצמו (שם, עמ' 46)
- (7) שם, עמ' 45

פעילות חיל-האוויר

בליל 7-8 באוקטובר המשיך חיל-האוויר להפציץ גשרים שהמצרים הקימו, כדי למנוע מעבר כוחות לגדה המזרחית 2 מטוסים תקפו גשר ב-ק"מ ה-82, והטייסים דיווחו שהגשר הושמד, אחר חצות תקף מטוס אחד גשר בדור סואר עד 080600 המריאו זוג נוסף של מטוסי "עיט" לתקיפת גשרים, אך הטייסים לא הבחינו בגשר ותקפו משטחי חצייה לעבר המטוסים נורתה אש נ"מ ושוגרו טילים⁽¹⁾

פעילות כוחותינו

בליל 7-8 ב-אוק' תכנן מפקד אוג' 143 לשגר כוחות משוריינים לעבר המעוזים ולחלצם הוא התקשר עם המעוזים, ביקש פרטים ודיווח על מצבם, ולפי הוראותיו היקצה מח"ט 14 3 קצינים שהכירו היטב את הגזרה לשמש כנוטים לכוחות התוקפים התכנית לא אושרה על ידי הפיקוד ולא בוצעה⁽²⁾

שעות הלילה 7-8 באוקטובר נוצלו להתארגנות כוחות החטיבה, שיקום טנקים, תיקונם וציוותם מחדש⁽³⁾

עם שחר (8 ב-אוק') נערך גד' 184 באזור "חמוטל"- "מכשיר" במשימת בלימה לכיוון מערב מג"ד 184 עם פל' ו' תפס את רכס "מכשיר", וה-סמג"ד עם פל' ז' תפס את רכס "חמוטל" לא היה להם מגע אש עם האויב, הכוח הופגז קשה ונאלץ להוריד את הטנקים כ-200 מ' לאחור, כדי לא להיפגע

אחר-כך בשעה 1045 נתקבלה פקודה לנוע למזרח, ומשם לגזרה הדרומית, והכוח נע עד כביש הג'ידי ומשם חזר לאזור "יוקון"⁽⁴⁾

בלילה נערך דיון ב-חפ"ק דבלה ואושרה תכנית להתקפת נגד, לפיה הוטל על אוג' 162 לתקוף בבוקר מקנטרה דרומה במגמה לטהר את השטח ולנסות לצלוח ב"מצמד" תוך התחברות ל"חיזיון" ו"פורקן"⁽⁵⁾

על חט' 460 הוטל לנוע ממערב ל"זנגביל" עד "חיזיון" ו"פורקן", על חט' 500 - הוטל לנוע ממזרח ל"חיזיון" עד "מצמד", ועל חט' 217 - לאבטח את האגף הצפוני של האוגדה⁽⁶⁾

ב-080500 התחילו כוחות אוגדה 162 בתנועה דרומה בשעות שלפני פתיחת ההתקפה, משעות הלילה עד שעה 0600 לערך, עסק חיל-האוויר בהפצצת גשרים בגזרה המרכזית, בפירדאן, באיסמעיליה ודורסואר, כדי למנוע מעבר כוחות מצריים נוספים לגדה המזרחית⁽⁷⁾

- (1) חיל-האוויר, כרך ב', עמ' 146
- (2) חט' 14, עמ' 58, כנס דרום 2, עמ' 48
- (3) חט' 14, עמ' 58, בשעות הערב הגיע לטסה חייל מהכוח שבפיקודו של סמ"פ ז' 184 ומסר פרטים על היערכות האויב ועל חיסול הכוח
- (4) שם, עמ' 63, וכן שם, עמ' 59 הגענו לצומת "מבדיל"
- (5) כנס דרום 1, עמ' 7 וכן - מהלכי אוג' 162, עמ' 23 (תיק 279) "אוג' 162 אורגנה מחדש והוטלו עליה המשימות הבאות לנוע עם בוקר דרומה לאורך הסוללה ולהשמיד כוחות אויב עד דורסואר ("מצמד"), ולעבור את התעלה מערבה אם ימצאו גשרי אויב שלמים"
- (6) תיק אוג' 162 (279), עמ' 5
- (7) לחמת חיל-האוויר, כרך ב', עמ' 145

התקפת חט' 500 בגזרה המרכזית

בשעה 080900 בערך קיבלה חט' 500, בפיקודו של אל"מ אריה קרן, פקודה לנוע דרומה עד "חמוטל", להמשיך על ציר "פוטון" ולהחבר ל"פורקן" או ל"מצמד"
גדוד 430 בפיקודו של סא"ל אלישיב שמשי נע על ציר "ספונטני" מערבה, להיערך במרכז הציר כלפי מערב באזור "הברגה" וה-מח"ט עם גדוד 429 (בפיקודו של סא"ל דן ספיר) ו-גד' 433 (בפיקודו של סא"ל נחום זקן) נעו דרומה ומערבה על ציר "טליסמן" ⁽¹⁾
גד' 433 נע עד "נוזל" ללא אש ומ"נוזל" התחיל לטווח מטרות אויב, הגיע עד "טליסמן" 19 לקרבת "פורקן", אך לא נכנס ל"פורקן" ⁽²⁾

גד' 429 נע בסביבות שעת הצהריים מערבה ותפס את "חמוטל" וחלק מ"ציונה" וכשעלו על "חמוטל", זיהו טנקים ו-חיל"ר מצרי רב באזור "מיסורי" בשעה 1400 בערך יצר הגדוד מגע עם כוחות האויב שעלו מ"מיסורי", אך נאלץ לסגת מ"חמוטל" בגלל נחיתות כוח, בהשוואה לעצמת האויב מצבו היה קשה ביותר והוא נסוג מזרחה ותפס עמדות באזור "ציונה על ציר "טליסמן"

בסביבות שעה 1600 פתחו המצרים בהתקפת נגד בעצמה גדולה בכל הגזרה לאחר התארגנות תקפה חט' 500 שוב, והסתערות הטנקים הייתה מהירה ויעילה גד' 429 פגע בכ-20 טנקים אולם בהתקפת הנגד לא הצליחו כוחותינו לכבוש את "חמוטל", וכשהתחיל להחשיך הורה ה-מח"ט לגדודים לנוע לאחור אל "טליסמן" לחטיבה היו אבדות כבדות, בכללן מג"ד 433, וכן נפגעו טנקים רבים ⁽³⁾
כוחותינו לא הצליחו לחבור למעוזים, בכללם, ל"מצמד", והאויב כיתר את המעוז

פעילות חיל האוויר בגזרת "מצמד"

חיל האוויר פעל בגזרה ב-8 באוקטובר לטובת אוג' 162 לפני ההתקפה ובשעת ההתקפה מ-0800-0500 ביצע חיל האוויר באזור דוורסואר 2 תקיפות גשרים, 4 תקיפות על כוחות מ-0800-1500 - 10 תקיפות על כוחות בעקבות כישלון התקפת הנגד של אוג' 162, לאחר שהמצרים פתחו בהתקפת נגד והעבירו כוחות נוספים לגדה המערבית, תקף חיל האוויר גשרים וכוחות אויב צולחים משעה 1500-2400 (8 ב-אוק') ביצע חיל האוויר 3 תקיפות על גשרים ו-13 על כוחות ⁽⁴⁾

8 באוקטובר

בשעה 0400 בערך התקשר שוב מפקד האוגדה ואמר כמו "ננסה לעשות משהו", אך לא דיבר במפורש ⁽⁵⁾ עם שחר היו כבר כוחות גדולים, מספר גדודים או אף חטיבה, מצפון למעוז, במרחק 2-3 ק"מ מה"חווה הסנינית" ⁽⁶⁾ באזור דיב' חיל"ר 16 בין איסמעיליה לדוורסואר צלחה כבר כמעט כל דיב' 16 ועוד חט' שריון של דיב' ממוכנת 23 מעמדות 2 ו-8 ניתן היה לזהות את כוחות

- (1) תיק 264, חט' 500
- (2) תיק 279 ה-מח"ט חשש מפני ניתוק, וחשב שאין זה לטובת החטיבה בשלב זה, מאחר שידע על האבדות הכבדות של חטיבות 460 ו-217
- (3) שם
- (4) לחמת חיל האוויר, כרך ב', ע"ע 149, 152, 166
- (5) תחקיר, עמ' 48 "אמר שאין החלטה שהוא יכול להגיד בטלפון" - דברי אפי

האויב בביור עם משקפות רגילות כן ראו מהמעוז את המצרים חוצים את התעלה ומעבירים כלי-רכב, משאיות, טנקים, נגמ"שים, תותחים ומרגמות⁽¹⁾

הכוחות שצלחו התרכזו בצפיפות רבה על הגדה המזרחית ליד נקודות הצליחה היה שם חי"ר מחופר - כלומר - שהתחפר כלילה אח"כ התחילו להתקדם לעבר ה"חוה הסינית" ושם התארגנו במבנים שלהם, אם הרכב, פרסו סוללות ארטילריה, כ-8 קנים, והתחילו "לטפסף" על המעוז⁽²⁾

מהמעוז דיווחו לגדוד וביקשו סיוע של טנקים, סיוע ארטילרי ואווירי המעוז ביקש מהארטילריה לטווח ל"חוה הסינית" ושחיל-האוויר יתקוף את נקודות הצליחה, כל כוחות האויב המרוכזים בצפיפות הם "ממש מטרה אידיאלית לחיל-האוויר"⁽³⁾ התשובה הייתה מרגיעה ש"הכול יהיה בסדר", אולם הסיוע לא היה מספיק והכוח שלהם שהיר מרוכז ב"חוה הסינית" לא נפגע

מאוחר יותר ראו על הרכסים ממזרח את הטנקים המצריים, שנעו לכיוון טסה, וחשבו שהמצרים ידלגו על המעוז⁽⁴⁾ ובטוח של 8-10 ק"מ מהמעוז התנהלה מלחמת שבי"ש וראו טנקים נדלקים אך לא הבחינו אם אלה טנקים שלנו או שלהם

בשעה 1000-11000 נראו 30-40 טנקים נעים דרומה, על ציר "עכביש" ה-חי"ר נע ממערב לכביש, חלק על רכב אנשי המעוז עדיין לא היו מודאגים, הם חשבו שכוחותינו נמצאים על הרכסים ויחסלו את הטנקים המצריים⁽⁵⁾

עד שעות הצהריים הגיעו הטנקים ל"טרטור" ובשעה 1200 בערך התחיל ג'יפ בודד נושא ~~6~~ לצי "שבי"ש", כפי שהתברר אחר-כך, לנוע לכיוון המעוז הוא נע מזרחה, עשה איגוף, ונע על ציר "טרטור" הנכנס למעוז המעוז הניח לג'יפ להתקדם עד העיקול, שם הייתה עמדת טנקים, ואז פתחו באש מעמדה 1, 7 ו-נ"מ 14 ירו בכלים שהיו בידיהם - ב-מא"גים, בבזוקה, ולאחר שהבזוקה לא פגעה ירד אפי לעמדת ה-מק"כ של הזלדה החיילים המצרים התחילו לברוח ואז המעוז ~~XXXXX~~ ירה אש מרוכזת, וגדעון עם ה-מא"ג שלו פגע בג'יפ, שהתפוצץ ועלה באש⁽⁶⁾

בעקבות הג'יפ, אבל במרחק די גדול ממנו, נעו כוחות גדולים של חי"ר, טנקים ו-נגמ"שים, אבל המעוז עדיין לא היה מודאג⁽⁷⁾ באותו זמן בערך זיהו מדרום, בין "מצמד ב"י" לשדה המוקטים, לכיוון "לקקו", חוליה מצרית עם גורינבוב ופתחו באש החוליה נעלמה⁽⁸⁾

הכוח המצרי המשיך לכתר את המעוז והגיע עד ציר "עכביש" (בשעה 1400 בערך) השריון היה פרוס כל 30-40 מ' - טנק, וה-חי"ר על הרכס או מחופר מהצדדים והקנים היו מופנים למזרח לרכסים, שם נראו טנקים שלנו חלק מהטנקים המצריים המשיכו למזרח וחלק נשאר במקום הטנקים שנותרו היו פרוסים במרחק של כמה מאות מטר מהמעוז

- (1) תחקיר, עמ' 49 וכן עמ' 51
- (2) שם, עמ' 51
- (3) שם, עמ' 50
- (4) שם, עמ' 50 "חשבנו שהם מתכווננים להמשיך לטסה בלי להתייחס אלינו"
- (5) שם, עמ' 51-52
- (6) שם, עמ' 50 וכן עמ' 52 לפי גדעון השעה הייתה 0200, ואילו לפי אפי - 1200
- (7) עד שעה 1500-1600 חשבו שהמעוז לא יותקף (היינו בטוחים שהלכנו לראות הצגת שבי"ש) דברי אפי, תחקיר, עמ' 58
- (8) תחקיר, עמ' 52 "לא ראינו פגיעות - הם נעלמו"

המעוז ביקש סיוע אווירי ונערך לקראת התקפה צוות המרגמה בכנס לעמדת המרגמה, וכל העמדות היו מאויזשות והחיללים היו דרוכים ה-מ"מ הורה לנצור את האש ולחכות עד שהאויב יתקדם באותו זמן, 1400-1500 התחיל "טפטוף" צוות המרגמה ניסה לכוון את המרגמה, אך כיוון שלא היה לוח ירי, החליט מש"ק המרגמות, יצחק שטיינברג, לעלות למשטח גבוה, שעל יד מגדל התצפית כדי לראות את השטח, ובדרך על יד עמדה 5 נפגע ונהרג⁽¹⁾

מפקד המעוז הורה לעבות את המערך לכיוון של ההתקפה גם עמדה 8 אויזשה, והובאה לשם בזוקה רוכזו כלי נשק וגם המרגמה כוונה לעבר כוח האויב

בשעה 1600 בערך ביצעו המצרים התקפת נגד של 2 חט' ממוכנות, אחת של דיב' חי"ר 2 ואחת דיב' חי"ר 16 חט' ממוכנת מ-דיב' חי"ר 12 עם גדוד טנקים נוסף תקפה מכיוון "מיסורי" לעבר "צידני" ו"חמוטל"

בשעה 1600-1630 הפנו הטנקים את הקנים לעבר המעוז, התחילו לנוע לאט, ולירות על המעוז ולפצח עמדות המעוז הניח לטנקים להתקדם, ורק אז פתח באש לבקשת המעוז התחילה הארטילריה שלנו לפעול, אולם היה קשה מאוד לטווח, היה חושך, את ה-חי"ר כמעט שלא ראו ואי-אפשר היה להבחין מי יורה ה-מ"מ ניסה לתקן במידת האפשרות, אבל לא ראו פגיעות⁽²⁾

בשלב ראשון נפגעה עמדה 8 וחיל אחד נפצע העמדה נעזבה אבל לא חוסלה 4-5 טנקים הגיעו ממש עד הגדרות, בטווח של כמה עשרות מטרים, ואז המעוז ירה בכל הכלים שלו והאש הייתה יעילה המרגמות ירו פצצות תאורה להאיר את השטח, שהיה כולו אפוף עשן וקשה היה להבחין במטרות

כשטנק מצרי התקרב לעמדה 8 שננטשה, עברו 2 חיילים מעמדה 3 לעמדה 8 וירו בבזוקה שנותרה שם אריה שווייצר, חבלן, ירה 2-3 פצצות נ"ט מתוך העמדה ופגע בטנק שהיה במרחק של כ-100 מ' בלבד הרשתות שעל הטנק התחילו לבעור והטנק פנה לאחור טנק שני ירה על העמדה, אך כיוון שאריה לא ראה את הכיוון, הוא הלך לעמדה 7 כדי לראות משם, באותו זמן נפגעה שוב עמדה 8 פגיעה ישירה והחילל שהיה בה (ישראל דובלרו) נפצע⁽³⁾

אריה עלה עם הבזוקה מעל לעמדה 7, זיהה את הטנק שירה על עמדה 8 וירה לעברו פצצת זרחן (פצצות נ"ט כבר לא היו, והיו רק פצצות זרחן ו-חנ"מ) הטנק המצרי נפגע, הצוות ירד מהטנק והתחיל לברוח, אבל הטנק נשאר במקום והמנוע שלו עבד

אחר-כך הביאו מהצגמ"ש ררנ"ט לרמפה שמעל לעמדה 7, וכך ריכזו שם בזוקה, 5 פצצות זרין, 2 - נ"ט טנק מצרי, שבא מול עמדת נ"מ 14 ועמדה 17 כבר התחיל לעלות על הגדרות, נפגע

(1) תחקיר, עמ' 53
(2) שם, עמ' 56, 58
(3) שם, עמ' 60

מהאש מעמדות 7 ו-נ"מ 14 ונדלק המעוז ירה הרבה בעיקר ב-מא"גים, אבל גם במקלעונים, בזוקה ו-רנ"טים, פצצות חנ"מ ופצצות עשן ב"עוזים" לא היה טעם לירות⁽¹⁾
אש המעוז הייתה מרוכזת ויעילה המצרים נסוגו וההתקפה נהדפה (סביבות שעה 1800)

התקפה שנייה

ההפגזה נמשכה גם לאחר הדיפת ההתקפה
לאחר כשעתיים חזרו המצרים ונתקפו את המעוז (שעה 2000-2100)
4-5 טנקים ו-ח"ר בגודל פלוגה בערך התקדמו לעבר המעוז והגיעו ממש עד לגדרות, מספר טנקים הסתבכו בין גדרות התגל

המעוז פתח באש מכל הכלים החיילים ירו "בכל מה שניתן לירות" טנק אחד נדלק ליד עמדת נ"מ 14 ושני - נתקע בין עמדה 7 ל-נ"מ 14, הצוות שלו ברח טנק שלישי תפס פרצה בין עמדות 7-8 מהמעוז ירו בו, אבל לא פגעו הטנק הגיע לקרבת עמדה 8, אך לא מצא את הפתח ונסוג⁽²⁾

גדעון היה בעמדת נ"מ 14, שהייתה עמדה גדולה - יכלה להכיל מספר אנשים וחלשה על כל הגזרה בעמדה זו הייתה מרגמה 52 מ"מ ו-מא"כ גדול המרגמה ירתה פצצות בתדירות של פצצה כל 5-10 דקות, שכן אחרי כל -גז צריך היה לפתוח, לנקות ולתת מכה במרגמה זו, שבקושי פעלה, ירו גם פצצות חנ"מ וגם פצצות תאורה⁽³⁾

בסך-הכל נפגעו 3 טנקים מצריים המעוז פגע, כנראה, ב-2 טנקים, ה-מא"גים פגעו, כנראה, במכלי הדלק או בצינורות, והארטילריה שלנו - באחד, ולאחר שאלה נדלקו, נסוגו היתר 2 טנקים נשארו בווערים בקרבת המעוז, טנק אחד - עם מנוע עובד נסיגת הטנקים עודדה את חיילי המעוז שעד אז חשבו שהם יורים לריק, וגדעון מצידו הורה לחסוך בתחמושת שהלכה ואזלה⁽⁴⁾

המעוז הוסיף לירות במרגמה לכיוון הנסיגה, ממזרח למעוז, וטיווח לשם את הארטילריה הארטילריה התחילה לפעול קצת מאוחר ונתנה אש רצופה המעוז ביקש אש, לטיווח של 200-300 מ' מהמעוז, ניסה לטווח, לתקן ולתת היסטים, אבל נתן רק כיוון משוער מפני שאי-אפשר היה לראות, היה חושך ופצצות התאורה אזלו והלכו הארטילריה הייתה יעילה ופעלה כמעט כל הלילה עם הפסקות של אש דלילה ביותר שכמעט לא הורגשה⁽⁵⁾

גם הגל השני של ההתקפה נהדף, לאחר שהטנקים כבר היו קרובים מאוד לעמדות, אבל מצב המעוז הורע מאוד המעוז היה מכותר, התחמושת התדלדלה, רוב העמדות נפגעו והאנשים היו עייפים אעפ"כ מצב הרוח היה טוב למדי, שכן הדיפת ההתקפה גרמה לאנשים סיפוק רב והגבירה את ביטחונם העצמי

(1) תחקיר, עמ' 57 וכן עמ' 59 החברה ירו ב-מא"גים, "לא ידעתי עד כמה זה יעיל"
(2) שם, עמ' 59
(3) שם, עמ' 61
(4) שם, עמ' 57
(5) חט' 14, עמ' 6

אפי התקשר לאוגדה לאחר שלא השיג את הגדוד ואמר שאין תחמושת נגד טנקים, יש מא'גים בלבד וביקש ארטילריה זרחן ואמר שיטווח את הארטילריה גם המעוז ניצל אך ההפוגה להתארגנות גדעון הורה להעביר תחמושת, בעיקר ארגזי פעולה של מא'גים, לעמדות המזרחיות והצפוניות הצד המערבי פונה כמעט כולו, מפני שלא היה שם מחסה, ונשארה שם עמדה 4 בלבד⁽¹⁾

ההפגזה נמשכה כמעט כל הלילה, הן ממזרח - מצד הכוחות התוקפים והן ממערב, אולם המצרים לא ניסו להתקדם כיוון שהפגזים נפלו בין העמדות, החליט גדעון שאין טעם שכולם יהיו בעמדות ושלח חלק מהאנשים לנוח

9 באוקטובר

לקראת בוקר ה-9 באוקטובר, היו רוב אנשי המעוז (29) בבונקר ה-חמ"ל ו-5 בלבד היו בעמדות (בעמדה 1 - 1, בעמדה 2 - 1, ב-נ"מ 14 - 2, בעמדה 7 - 1) ב-0400-0300 שמעו את הטנק, שעמד עם המנוע המטרטר, פונה לאחור ומסתלק גדעון הורה לאיש את העמדות המזרחיות והצפוניות לקראת התקפה צפויה בסביבות 0500 נשמע רעש טנקים ותנועת כלי-רכב, אך אי-אפשר היה לראות דבר, וגם כשהתחיל להאיר הייתה ראות קשה מאוד בגלל האובך והעשן⁽²⁾

מספר חיילים יצאו מהבונקר ותגברו את העמדות בעמדה 1 - 3 חיילים, בעמדה 7 - 4, ב-נ"מ 14 - 4, אחד היה בתעלה שבין נ"מ 14 לעמדה 6 הקשר התקשר לחטיבה וביקש סיוע של חיל אוויר וארטילריה, והבטיחו לו סיוע החיילים היו בעמדות מוכנים להתקפה, אם כי עדיין לא יכלו לראות, ורק שמעו קולות סמל המעוז הכין את האנשים לקראת אפשרות של פינוי העמדות ו"הזקפלות" לבונקר, הכין חוליות הגנה לפתחי הכניסה של החצר, והורה לרכז שם ארגזי פעולה של מא'גים ורימונים

מהמעוז ראו שהאויב היה מרוכז בסביבות שער המעוז, ומהמעוז ביקשו שוב שחיל-האוויר יפציץ בשעות הבוקר המוקדמות 2 גיחות של חיל האוויר, מטוס אחד זרק מגובה רב פצצות שנפלו בסביבות עמדת ה-או"ם, אך לא פגעו באויב שהיה מרוכז בסביבות השער

בשעות 0645-0545 פעל חיל האוויר נגד כוחות שריון באזור דוורסואר ובאזור ה"חווה הסינית" ופגע בכלי רכב מצריים מצפון לצומת "טרטור"-לכסיקון⁽³⁾ מ-1200-0730 המריאו 7 מטוסים לתקיפת ריכוזי טנקים צפונית לדוורסואר, באזור "מצמד" ועל ציר "עכביש" וכוחות ב"חווה הסינית"⁽⁴⁾

(1) תחקיר, עמ' 63
(2) שם, עמ' 64
(3) לחמת חיל האוויר, כרך ב', עמ' 221 6 מטוסים המריאו לתקיפת שריון מצרי
(4) שם, עמ' 262

בשעה 0700-0730 בערך, כשהטנקים הלכו והתקרבו למעוז, הורה ה-מ"מ לתת להם להתקרב ככל האפשר ורק אז לפתוח באש כשהאויב היה במרחק 20-30 מ' משער המעוז פתחו הכלים באש, ה-מא"גים ירו מכינון ישיר החיילים ראו את המצרים מצודדים את הקנים ונכנסים למעוז המעוז הודיע שהאויב נכנס למעוז ומהחטיבה ניתנה הוראה לרדת לבונקר כדי שאפשר יהיה לתת "אש על מוצבינו", גדעון הורה לאנשים לעזוב את העמדות והלתרכז בבונקר⁽¹⁾

הלחמה מהבונקר (0800-0900)

החיילים ירדו לבונקר והתארגנו להגנה, חסמו את הכניסות ועמדו בפתחים עם מא"גים ורימונים הטנקים המצריים הפגיזו ופצחו את העמדות בזו אחר זו, מיכל המים נפגע, והמיים נשפכו וחדרו לבונקר, והמעוז הלך ונהרס הקשר הודיע שוב ל-חמ"ל שכולם נמצאים בתוך הבונקר ומחכים לאש, אך עבר עוד זמן והאש לא ניתנה באותו זמן, בשעה שחיילי המעוז כבר היו בתוך הבונקרים והעמדות נעזבו, חדרו המצרים למעוז ללא התנגדות הם השתלטו על החצר ועל התעלות עם חי"ר רב⁽²⁾ בטנק שעמד בפתח לא יכול להיכנס, בגלל הזלדה שחסמה את הפתח המצרים התקדמו מעל פתחי הבונקרים, הקיפו את בונקר ה-חמ"ל, נערכו מסביבו והתחילו להשליך רימוני עשן ורימוני רסס

חיילי המעוז התכוננו לחסום את הכניסה ברימונים ובעוזים והציבו מא"גים, אבל הכניסה ו והמסדרון היו מוצפים מים שזרמו מהמיכל הרימונים שנזרקו פנימה התגלגלו למסדרון, חלק מהם התפוצץ, וחלק - גלגלו החיילים ברגליהם לבל יתפוצצו מול הפתח הם ירו מהפתחים, הצפון-מערבי והדרום-מזרחי, ופגעו באויב והסבו לו אבדות רבות⁽³⁾ אך לא יכלו להמשיך זמן רב, כי עד מהרה התמלא הבונקר בעשן סמיך ונעשה מחניק, מערכת הסינון לא פעלה ולא היה אוויר לנשימה

"האש על מוצבינו" שהובטחה, לא ניתנה והמצב היה חמור, לא הייתה כל אפשרות להילחם, והם צעקו שהם נכנעים ויצאו מתוך הבונקר⁽⁴⁾ (090900)

הם היו 33

1 נהרג במעוז וגופתו נותרה שם, ואילו הגשש הבדואי נשאר בבונקר, ורק למחרת היום (10 ב-אוק') מצאו אותו המצרים ולקחו אותו בשבי

(1) תחקיר, עמ' 65
(2) לאחר שנהדפו בפעם השנייה, הגיעו, כנראה, המצרים למסקנה, שלא יהיה קל לכבוש את המעוז גם ב-חי"ר רב ולכן תקפו בטנקים ופצחו את העמדות (תחקיר)
(3) הגשש הבדואי שנפל בשבי למחרת היום (10 ב-אוק') סיפר להם שספר במעוז 18 גופות של מצרים (חט' 14, עמ' 64)
(4) אז עוד האמינו שכוחותינו יתנו אש, וגדעון דאג שמא תינתן האש כשיצאו מהבונקר הוא לא ידע שאפי ושלמה, הקשר, סגרו את מכשיר הקשר בזעם, לאחר שקצין אג"מ אמר להם לצאת לעמדות להילחם אפי הפטיר קללה "עכשיו אתה אומר להילחם? לאחר שכל העמדות בידיהם? יתנו אש על מוצבינו" (תחקיר, עמ' 66)

"מצמד" היה אחד המעוזים שלא סבל אבדות קשות היה לו הרוג אחד בלבד, בעוד כל היתר, 34 - הלכו לשבי שלא כמעוזים "חיזיון" ו"פורקן" לא הותקף "מצמד" ביומיים הראשונים של המלחמה, והאויב עקף אותו רק ב-8 באוקטובר, לאחר כישלון התקפת הנגד של כוחותינו תקפו המצרים ישירות את המעוז והתקרבו אליו

המעוז לחם היטב ועל אף נחיתות כוחו הדף מספר פעמים את המצרים שהגיעו לגדרות המעוז והסבו להם אבדות קשות עד שהמצרים הסיקו שלא יעלה בידיהם לכבוש את המעוז בקלות ואז תקפו ב-חל"ר רב ובטנקים ופצחו את העמודת המעוז היה מאורגן, שדרו בו סדר ומשמעת היה סגל פיקודי ומספר רב של קצינים, גם כשהמצרים חדרו למעוז, בבוקר ה-9 באוקטובר, השיב המעוז מלחמה, ולחם מעמדות, ורק לטחא שהובטח מהחטיבה שתינתן "אש על מוצבינו", עזבו את העמדות

לאחר שהאש לא ניתנה והעמדות ננטשו חדרו המצרים לתוך המעוז גם אז הוסיפו החיילים לירות מתוך הבונקר עד שהמחנק והעשן גברו והם נאלצו להיכנע

מ ע ו ז "ל ק ק ן"

"לקקן" * (נ צ מ 443363) היה המעוז הדרומי ביותר של הגזרה המרכזית, בקצה הצפוני-מזרחי של האגם המר הגדול, במרחק של 4-5 ק"מ מ"מצמד", מצפון (מדרום לו, במרחק של כ-20 ק"מ היה מעוז "בוצר", שכבר היה בגזרה הדרומית ממערב וצפון-מערב לו האגם המר הגדול ורצועה ביצתית, ולגונה ("סגול 195")) חיברה אותו עם "מצמד" ממזרח למוצב רצועה ביצתית ברוחב כמה מאורת מטרים ואחריה הרצועה החולית המישורית העבירה כמעט ללא מגבלות המעוז נועד בעיקר לתצפית לצד מערב ולאבטחת הדרך לטסה

הצירים

ציר הרוחב "לכסיקון" ממזרח למעוז, צמוד לו, במרחק של כ-1 ק"מ אחד מהאגם ציר אורך - "עכביש", כביש סוג א', באורך של כ-30 ק"מ נמשך מ"לקקן" לטסה בחלקו המערבי עובר הציר באזור מישורי ומאפשר פריסת כוחות משני צדדיו, ובמזרחו - באזור דיונות גבוהות המאפשרות את חסימתו "עכביש" משמש כציר עוקף לציר המרכזי מדרום ועשוי לשמש את הכוחות הצולחים בגזרת דור-סואר

"לקקן" שימש עד המלחמה כתצפית יום בלבד והיה מאויש על-ידי מספר חיילים שהיו באים מ"מצמד" עם בוקר ונשארים בו במשך היום ועוזבים אותו לעת ערב ביום חמישי (4 ב-אוק') החליט אלוף הפיקוד, לאחר ביקורו בגזרה, לאיים את "לקקן", ולשם כך הפרישו המעוזים בגזרה הצפונית והמרכזית מספר אנשים, שכן ל"מצמד" לא היה מספיק כוח-אדם וכך נאספו 13 חיילים שאישו את המעוז מ-4-7 ב-אוק' ⁽¹⁾

המוצב היה בגודל 70/100 מ', היו בו 5 עמדות ומגדל תצפית

החיילים הגיעו ל"לקקן" בבוקר ה-5 באוקטובר (10 מהם היו מ-גד' 68, 3 (קשר, חובש, נהג) מ-גד' 184) ה-מ"מ סגן דהאן גבי, קצין מאגר, וסמל המעוז - הרשקוביץ משה ה-מ"מ לקח את החיילים לעמדת התצפית, הסביר להם את הגזרה וסייר איתם במעוז המוצב המדולל היה מוזנח מאוד, מאחר ששימש לתצפית יום בלבד, הבונקרים היו סתומים, פקט לבונקר ה-חמ"ל, לא היה ציוד, לא מזון ולא קשר החיילים התחילו להתארגן ולנקות את המעוז ו-2 חיילים הוצבו בעמדות 1 - על מגדל התצפית ואחד - בשער (שלא היה, בעצם, אלא מעין סוכה של ש"ג)

לקראת הצהריים הגיעה אספקה, תחמושת וכן אוהל שעל הקמתו הוחלט מאחר שהבונקרים, כאמור, היו סתומים הקשר שהובא מהגדוד התקין קשר עם הגדוד ועם "מצמד", היה לו מ"ק-25 - המכשיר

* כינויו הקודמים 'סס', "פח", "ציונה" (1) כשה-מג"ד הודיע ל-מ"פ, מאירקה, שיש לאישי את "לקקן" טען מאירקה של"מצמד" אין מספיק אנשים (תחקיר "לקקן", עמ' 1)

אג"מ/מה"ד הסטוריה
 ענף חקר זירת דרום
 הד - 7 - 124
 עותק מס'

התקין היחיד במעוז הנשק כחח 5-6 מא"גים עם ארגזי פעולה ונשק אישי, כ-60 רימונים, רימוני עשן, בזוקה ונשק נ"ט לא היו (1)

ה-מ"פ וה-מ"מ הסתובבו במוצב וקבעו אילו עמדות לתפוס, שכן המעוז היה גדול למדי והם היו 13 בלבד לקראת ערב חולקו האנשים לעמדות

גזרת התצפית הייתה רחבה ביותר - מצפון ל"מצמד" ("יורק") עד כבית בדרום האדם, המשקפת הייתה טובה מאוד והחיל של עמדת בתצפית ראה היטב את המחנות הצבאיים המצריים בסביבות "אבו-סולטן", שבמרחק של 4-5 ק"מ מ"יורק", שם הייתה תנועה רכה של רכב וציוד שזרם ממערב על הציר המוביל לפאיד, בקו ישר מהמוצב, היו 2 עמדות מכ"מ על 2 אנטנות גבוהות, וה-מכ"מ פעל כל העת

בשעות אחר-הצהריים המאוחרות אפשר היה להבחין בעמדת מכ"מ על ההר למעלה (ג'בל עתקה), ולפנות ערב הבחינו בכיוון של פאיד צפון, במעין מטטח נחיתה, שם הייתה תנועה ערה (2)

לקראת לילה (5-6 ב-אוק') נשארו 2 העמדות מאוישות

ה-מ"פ עזב את "לקקן" עם ערב "בלב כבד" לדבריו, שכן מצב "לקקן" הדאיג אותו, והוא סיכם עם ה-מג"ד ועם ה-מ"מ לשלוח מוצב סיור חילה ולכוא לבקר בבוקר (3) ואמנם בלילה, בסביבות חצות, הגיע סיור מ"מצמד", ששהה זמן מה במעוז וחזר בשעה 0200 בערך (4)

6 באוקטובר

כיוון שזה היה יום-הכיפורים כמעט כל החיילים צמו וישנו פרט לאלה שהיו בתצפית, או בתפקיד בסביבות שעה 0800 זיהה החייל שהיה בתצפית 8-10 משאיות גדולות שנעט ממערב למזרח, ודיווח על כך לסמל המבצעים ב-חמ"ל, אך הלה הגיב ב"מה אתה מתרגש" (5)

ב-0830 בערך הגיע הסיור מ"מצמד", שכלל את ה-מ"מ, גדעון, הרופא, הגשש הבדואי ועוד 2 חיילים גדעון בא לבדוק את ההתארגנות של המוצב

באותו זמן בערך בא גם סרן של מקהנ"ר לבדוק את הבונקרים (שכולם היו, כאמור, סתומים)

בסביבות שעת הצהריים ראה החייל שהיה בתצפית, תנועת משאיות גדולה מכיוון ג'בל עתקה באזור אבו-סולטן, וכן שם לב שה-מכ"מים, גם הדרומי וגם הצפוני, פועלים וגם התחנה שמעל ההר הייתה בתנועה (6)

-
- (1) תחקיר "לקקן", עמ' 3
 (2) שם, עמ' 6
 (3) שם, עמ' 5
 (4) לדברי החייל "לא ידעתי אם הוא מתבדח או לא, אך כיוון שהיה חבר שלי צחקתי איתו (תחקיר, עמ' 11)
 (5) תחקיר, עמ' 7
 (6)

ב-1345 בערך קיבל גבי הודעה מ"מצמד" על כוונת ספיגה הוא הודיע לאנשים, והם נכנסו לבונקר עם חגור ונשק הוא עצמו עלה לתצפית שלעבר "מצמד", וגם התצפיתן נשאר בתצפית הם הבחניו ב-4 מטוסים שחלפו בטיסה נמוכה, עד כדי כך שיכלו לראות את הטייסים, וכעבור דקות כבר נראו פטריות עשן ענקיות מכיוון טסה ולאחר מכן התזילה ההפגזה⁽¹⁾

ה מ ל ח מ ה

ההפגזה הייתה דלילה מאוד הפגזים נפלו ממזרח למעוז, מעבר ל"לכסיקון" כולם היו בבונקר, וכשההפגזה הלכה ונחלשה בהדרגה התחילו לצאת - לא כולם ביחד - מהבונקר (סביבות 1430) גבי עלה לתצפית וכן הסמל, והיתר יצאו לעמדות⁽²⁾ הם איישו 4 עמדות 1, 2, 3, 4 בכל עמדה - 2 חיילים, בבונקר ה-חמ"ל נשארו הקשר, החובש והנהג הם התארגנו בעמדות והכינו את הנשק בכל עמדה היו 1-2 מא"גים, 7 ארגזי פעולה

לפנות ערב זיהו כוח מצרי בגודל גדוד, מדרום ל"מצמד", באזור עמדת ה-או"ם, ואז לראשונה תפסו ש"זו מלחמה ממש", בעוד שבהתחלה היו שקטים וחשבו שזה ניסיון של תקיפת מוצבים, לאו דווקא שלהם, כמו במלחמת ההתשה⁽³⁾

ההרגשה הייתה קשה ביותר, שכן המוצב לא היה מוכן למלחמה, התעלות היו סתומות, האנשים היו מעטים והנשק מועט, ולא היה במה להילחם, והדיווחים מ"חיזיון" על חדירת האויב הדאיגו את האנשים והגבירו את ההרגשה הרעה

בשעה 1900-1930 ראו מהמעוז כ-12 מסוקים מצריים שטסו מדרום למעוז לכיוון מזרח ואחר-כך שמעו ברדיו שהמסוקים הופלו

לקראת לילה הודיעו לגבי שעליו להיות בכוננות מרבית לנוכח אפשרות התקפה של מחלקת קומנדו מצרי

המוצב הגביר את עירנותו, אך לא ראו דבר אף מעמדה 3, הקרובה ביותר לאגם, משם הייתה תצפית טובה מאוד על "מצמד" ועל כל הגזרה, לא זיהו את חוליות הקומנדו, שהסתרו, כנראה, בין השיחים לאורך החוף

גבי הורה להתארגן ולהיערך בעמדות ולהציב את הנשק בצורה היקפית וגבי וסמל המעוז עמדו, לחליפין, בתצפית או סירו בעמדות⁽⁴⁾ הם חששו מפני חדירה ממזרח אם כי ידעו שכל האזור שמסביב לאגם ממוקש, וזה שטח ביצתי שהאויב לא יוכל להגיע משם, ול"מצמד" לעומת זאת, יותר קל להגיע

בלילה הייתה תנועת טנקים בסביבות המעוז, ומהמעוז לא ידעו אם אלה טנקים שלנו או של האויב 2-3 טנקים התקרבו למעוז, ממש לפני השער ופנו צפונה (2300 בערך), אלה היו טנקים מהכוח של סמ"פ ז' 184/ו-סמ"פ ו' 79/ו שהיה בעמדת "סגול 113" וקיבל הוראה מהמ-מח"ט לבצע משימות סיור בסביבות "מצמד" ו"לקקן"⁽⁵⁾

(1) תחקיר, עמ' 6, חט' 14, עמ' 15

(2) שם, עמ' 8

(3) שם, עמ' 14

(4) תחקיר "לקקן", עמ' 18

(5) חט' 14, עמ' 31 דברי ה-מח"ט פל' ו' 79/ו שהוכפפה ל-גד' 184 פוצלה ל-2 כוחות משנה, שאחד מהם, בפיקודו של ה-סמ"פ, סגן גבי טפלי, הוכפף ל-סמ"פ ז' 184, סרן אהרן פלר

לפני חצות, בעקבות דיווח על הימצאות אויב באזור "לקקן", יצא סמ"פ ז' 184/1, סרן אהרן פלר, עם 3 טנקים ו-נגמ"ש לסיור, סמ"פ ו' 79/1, סגן גבי (גרשון) טפלי, נשאר באבטחה באזור "מצמד" ("סגול 113") עם 2 טנקים הכוח של סמ"פ ז' 184/1 סרק את אזור "לקקן", אך לא הבחין באויב, ראה ששקט וחזר לעמדותיו ב"סגול 113" (1)

במשך הלילה ערך הכוח מספר סיורים, כשמחצית אחת יוצאת לסיור, והשנייה נשארת בעמדות הלילה עבר בשקט, המעוז לא הותקף ולא הופגז, אך שרר מתח והיו חששות מפני חדירה

7 באוקטובר

עם אור ראשון שינה גבי את המערך, איש 3 עמדות במקום 4 והגביר את צד מזרח, סביבת עמדת השער, והפנה לשם את רוב ה-מא"גים, מתוך הנחה שהאויב עלול לחדור מכיוון השער (2) מ"לקקן" זיהו כוחות גדולים חוצים את התעלה כ-3-4 ק"מ מצפון ל"מצמד", וכוח מצרי התקדם לעבר ה"חוה הסינית" מידי פעם הייתה הפגזה ארטילרית על המוצב (3)

מצב "חיזיון" הדאיג מאוש את האנשים, והם היו מרוחקים לקשר והאזינו לדיווחים ולקריאות לעזרה (4) המעוז ביקש סיוע ארטילרי על הכוח הצולח, אך על-פי הרובי לא יכול להתקשר, מפני ש"חיזיון" תפס את כל הרשת (5) כשהגיעו המטוסים שלנו (סביבות 0700) התעודדו החיילים במקצת וחשבו שהם יקלו על "חיזיון"

בשעה 1100-1000 הגיע סיור של טנקים שלנו לקרבת המעוז, חנה שם 105 דקות ועזב היה זה כוח שכלל 2 טנקים ו-נגמ"ש בפיקודו של סמ"פ ז' 79/1, סגן ירון פיק, והמשימה שהוטלה עליו הייתה - לנוע על ציר "עכביש" עד "לקקן" ולדווח על האויב הכוח נע במהירות משני צידי "עכביש", הגיע לצומת "עכביש"-לכסיקון" וזיהה במוצב מספר חיילים שנופפו לו בידיים סמ"פ ז' 79/1 הבין שהכל תקין ודיווח על כך ברשת הקשר ל-מח"ט ומשם המשיך הכוח בסיור צפונה (6)

במשך היום (7 ב-אוק') בדקו מפקד אוג' 143 ו-מח"ט 14 את האפשרויות לפינוי המעוזים, ובעוד שהיה ברור שאת "חיזיון" ו"פורקן" אי-אפשר לפנות, מפני שהם מכותרים בכוחות אויב, הרי לגבי "מצמד" ו"לקקן" נראה שיש סיכוי לפנותם (7)

ה-מח"ט התקשר ל"לקקן", דיבר עם גבי וביקש פרטים על הימצאות האויב בסביבת המעוז ולאורך ציר "עכביש" ולאחר שהתברר שהאויב נמצא מצפון-מזרח ל"מצמד" ושעל ציר "עכביש" אין רואים אויב, הורה לגבי להתארגן לפינוי (סביבות שעה 1500)

- (1) חט' 14, עמ' 36
- (2) תחקיר, ע"ע 20-21
- (3) חט' 14, עמ' 53
- (4) אחד החיילים, עזרא יחיאל, שבא מ"חיזיון" דאג מאוד גלורל חבריו ב"חיזיון" ומידי פעם שאל את הקשר אם ומה שמע מ"חיזיון", והקשר היה מעלים ממנו את האמת (תחקיר, עמ' 23)
- (5) שם, עמ' 22 "תככך" תפס את כל הרשת (תחקיר, עמ' 22)
- (6) חט' 14, עמ' 51
- (7) שם, עמ' 54 לדברי ה-מח"ט הוא היה אופטימי ביחס לפינוי "לקקן" ו"מצמד"

לפי הוראותיו של גבי, החיילים העמיסו על ה-זחל"מ את הנשק ואת הציוד (כמעט את כולו, פרט ל-שק"מ) כעבור זמן מה נתקבלה הוראת פינוי מקצין אג"מ החטיבתי (1530 בקירוב), הקשר הפסיק את הקשר, פרקו את המכשירים והעמיסו גם אותם כל החיילים עלו על ה-זחל"מ, וה-זחל"מ החל לנוע על ציר "עכביש" לעבר טסה הדרך עברה ללא תקלות, ובסביבות 1645 הגיעו בשלום לטסה⁽¹⁾

"לקקן" הוא אחד המעוזים המועטים שכל חייליו התפנו בשלום, לאחר 24 שעות (7 ב-אוק' אחה"צ) האויב עקף את "לקקן", לא תקף אותו ואף לא הפגינו אעפ"כ עמד המעוז במבחן, בהיותו מאורגן וערוך, וזאת למרות המגבלות הרבות, ובהתחשב עם כך שהמוצב שימש עד המלחמה לתצפית יום בלבד, ולא היה כשיר להגנה, לא מבחינה פיזית ולא מבחינת כוח אדם, שכן החיילים קובצו ממעוזים אחרים והנשק היה מועט ביותר

למרות שהמוצב עצמו לא הותקף דאגו חיילי "לקקן" למעוזים האחרים ובייחוד ל"חיזיון", שאת הדיווחים שלו שמעו הם הבינו שמצבם כמוצב קטן וחלש מסוכן ביותר, וכי אם יותקפו, מצבם לא יהיה שונה משל "חיזיון" ההודעה עח הפינוי נתקבלה משום כך בהרגשת הקלה, ורובם חשבו שבעבור יום-יומיים יחזרו למוצב,⁽²⁾ אך היו גם כאלה שחשבו של צריך לסגת, והוסיפו לקוות כל העת שבסופו של דבר תגיע תגבורת, והתפלאו אל שהטנקים שלנו לא הגיעו

(1) תחקיר, עמ' 22
(2) שם, עמ' 23 כמו-כן היו חששות לנוע ב-זחל"מ פתוח לאורך 30 ק"מ, בעוד שכלל לא היה בטוח אם הדרך פנויה מאויב

רשימת חילי "מצמד"

מס' סד'	דרגה	שם	תפקיד	גד' / שבו	הערות
1	סגן	גור גדעון	מפקד המעוז	גד' 68	שבו
2	רב"ט	פלוס יורם	מש"ק	גד' 68	שבו
3	סמל	יוסט שלמה	סמל המעוז	גד' 68	שבו
4	סמל	שטרנברג יצחק	סמל מרג'	גד' 68	הרוג (6 ב-אוק')
5		בנימין עמירם	רגם	גד' 68	שבו
6		קזז רחמים	קשר	גד' 68	שבו
7		ישראלי יצחק	לוחם	גד' 68	שבו
8		סיטון ציון	לוחם	גד' 68	שבו
9		כהן ציון	לוחם	גד' 68	שבו
10		אלקריס אליהו	לוחם	גד' 68	שבו
11		גירון דניאל	לוחם	גד' 68	שבו
12	טר"ש	בדקסוס צ'ירלס	לוחם	גד' 68	שבו
13		לוי (יוסף) רפאל	לוחם	גד' 68	שבו
14		הברי רחמים	לוחם	גד' 68	שבו
15	רב"ט	ורצברגר משה	מש"ק	גד' 68	שבו
16		כהן סלומון	חובש	גד' 68	שבו
17	סגן	זהבי אפרים	סמ מעוז	יח' מעבר (מיל') 174	שבו
18		לינדנר אריה	קר"פ	סטודנט לרפואה	שבו
19		כולתאני יגאל	קשר	מפק' אוג' 252	שבו
20	סגן	שרוני יובל	קחה"נ	מקהנ"ר	שבו
21	סגן	טל שמעון	קחה"נ	מקהנ"ר	שבו
22		שוויצר אריה	חבלן	מקהנ"ר	שבו
23	סגן	גלילי מרדכי	ק קישור ל-או"ם	יחידת קישור ל-או"ם	שבו
24		דובלרו ישראל	חבלן	גד' 601	שבו
25		שלמה חיים	מכ"ש	מפק' אוג' 252	שבו
26		סלמה אלבז	מכונאי	יח' תח' מרחבית	שבו
27		עבודי מאיר	נהג זחל"מ	חט' 14 (מיל')	שבו
28		פאיג יעקב	מט"ק "מפלצת"	גד' 268	שבו
29	סמל	טל יעקב	נהג "מפלצת"	גד' 268	חלל (מת או נהרג בשביל)
30	סמל	זגורי משה	מ"כ חרמ"ש	גד' 184 - תצפית ד'215	שבו
31		כהן שמואל	לוחם חרמ"ש	"	שבו
32		כחול יצחקי (?)	לוחם חרמ"ש	"	שבו

אג"מ/מה"ד הסטוריה
ענף חקר זירת דרום
הד - 7 - 124
עוזק מס'

ס ו ד י

- 26 -

מס"ס	דרגה	ש ש	תפקיד	העכות
33		סנש דוד	לוחם חרמ"ש	שכוי
34		אברהם חסין עאמר אל- חאושן	גשש	שכוי
35		עודד משה	טרקטוריסט	שכוי

בפרוץ המלחמה היו במעוז 35 חיילים
2 הרוגים (1 במעוז ו-1 בשבי)
שבוים 34 (1 מת בשבי)
חזרו מהשבי 33

ס ו ד י

אג"מ/מה"ד הסטוריה
 ענף חקר זירת דרום
 הד - 7 - 124
 עותק מס'

חיליל מעוז "לקקן"

מס' סד'	דרגה	שם	תפקיד	
1	סגן	דהאן גבי	מ מעוז	191 מ
2		הרשקוביץ משה	מש"ק	68 גד'
3		הירשפלד צבי	מש"ק	68 גד'
4		יחיאל עזרא	לוחם	68 גד'
5		בלמס יוסף	לוחם	68 גד'
6		אפיואט ארמונד	לוחם	68 גד'
7		בוגר שמואל	לוחם	68 גד'
8		ברנר אבנר	לוחם	68 גד'
9		קאנדלוקר סוקור	לוחם	68 גד'
10		פיטוסי ג'רר	לוחם	68 גד'
11		אבוטבול אלי	קשר	184 גד'
12		פינקל גבי	חובש	184 גד'
13		עוזי	נהג	184 גד'

לוח אירועים "מצמד"

תאריך	ה א ו י ב	ה מ ע ו ז	מ ח ו ץ ל מ ע ו ז
בוקר 6 ב-אוק	חיילים מסתובבים כרגיל בלי חגור, באזור דוורסואר וגם פלחים (1)	סיור אגם עקב לכידת 2 אנשי מודיעין מצריים (1)	
1200-1100		חוליה מ-חה"נ מגיעה לבדירת "אור יקרות" ה-מ"מ וסגנו יוצאים איתה למתקן (1) (5)	
1300		הודעה על כוננות ספיגה ה-מ"מ וסגנו חוזרים למעוז החוליה מתצפית 215 ד' מגיעה למעוז עם חולית חה"נ (1)	הודעה לכוננות ספיגה ב-גד' 184 הוראה לטנקים לטנקים לצאת לחניוני יום
1400	6-5 "מיגים" בטיסה נמוכה על האגם המר הגדול הפגזה	המעוז מופגז, המפקדה יורה לעמדת הפריסקופ פגזים רבים נוחתים על המוצב כל העמדות מאוישות	הטנקים בתזוזה (5) סמ"פ ז' 184 עם 2 טנקים לחניון יום ב"עכביש 52" (5) סוללת "כישוף" מופגזת קשה מדלגת לעמדת חליפין (5) סוללת "כישוף" מוכנה לפעולה (5)
1430			
1500			מ"מ 3 פל' ז' מגיעה לעמדות האחוריות של "מצמד", רק עם הכלי שלו
1512	חי"ר עולה על "מצמד"		3א' נע אליו מה"חוח הסינית" (5) סמ"פ ז' 184 מגיע לצומת "טרטור"- "עכביש" עם 2 הטנקים (5)
1515			סמ"פ ז' מקבל הוראה לנוע לכיוון "מצמד" ולסייע לו (5)
1530 בערך			בצומת "טרטור"- "לכסיקון" נתקל כוח ה-סמ"פ באויב הטנקים מסתערים על כוח האויב ומשמידים כמעט את כולו טנק אחד שלנו נפגע (5)

מ ח ו ץ ל מ ע ו ז	ה מ ע ו ז	ה א ו י ב	תאריך
<p>מ"מ 3/פלי ז' מגיעה (הטנקים שלו בלבד) לעמדה האחורית של "מצמד" לתוח שלו תקלה טכנית - לא יכול לירות (5) ה-סמ"פ שולח ל-מ"מ 3 את 3א' והוא עצמו נע ל"טלביזיה" לפנות נפגעים (5) טנק 3ב' נפגע מטיל הצוות חולץ, 2 נפצעו (5) ה-סמ"פ שולח את טנק 3א' ל-מ"מ 3 הוא עצמו נע ל"טלביזיה" לפינוי הפצועים (5)</p>	<p>ההפגזה נמשכת</p>		1530
<p>בדרך ל"טלביזיה" נפגע טנק ה-סמ"פ מטיל (5) טנק 3א' פלי ז' 184/ שנע אל ה-מ"פ מגיע לקרבת "טלביזיה", נפגע מטיל (5)</p>	<p>יוצאים לעמדות</p>		1600
<p>סמ"פ ז' 184 מודיע שיש לו נפגעים מ"פ י' נע עם ה-נגמ"ש לטנק 1 ק"מ דרומית-מערבית ל"טלביזיה"</p>	<p>החיילים בעמדות באזור "מצמד" שקט (2)</p>		1630
<p>מ"מ 3 פלי ז' מצטרף ל-מ"פ י' להסתערות על "טלביזיה"</p>	<p>4 החיילין מ"מצמד ביי" באים למעוז (1)</p>		1657
<p>מ"מ 3/פלי ז' מודיע ל-מג"ד 184 ש3א' ו-סמ"פ ז' נפגעו (2) לאחר ההתקפה על "טלביזיה" מגיעים ל-סמ"פ ז' 184/ 2 טנקים</p>			1700
	<p>מ"לקקן" מזהים 6 מטוקים מצריים כ-2 ק"מ מצפון לו (2) נוחתים מדרום למעוז (2)</p>		1702
			1715

20

מחוצ למעוז	המעוז	האוליב	תאריך
<p>סמ"פ ז' יוצר קשר עם "מצמד" ומודיע שממתין ל-סמ"פ ו' 79/ ואז יחבור ל"מצמד"</p>			1730-1700
<p>סמ"פ ז' מדוויח ש-2 טנקים נפגעו (3א' ו-3ב')⁽²⁾</p>	<p>"ללקן" מזהה כ-60 חיילים מצריים 5 3 ק"מ מצפון לו⁽²⁾ שומעים רעש ממערב וצפון</p>		1725
<p>הוראה ל-סמ"פ ז' לנוע לער "מצמד" סמ"פ ז' נמצא באזור "לכסיקון"- "שק", כ-5 ק"מ מצפון ל"מצמד" עם 4 טנקים</p>			1800
<p>סמ"פ ז' יוצר קשר עם "מצמד" ומודיע שממתין ל-סמ"פ ו' 79/ ואז יחבור ל"מצמד"⁽²⁾</p>			1925
<p>סמ"פ ז' באזור "סגול 113" בקשר עם "מצמד" אזור "טרטור" סמ"פ ו' 79/ נפגע עם סמ"פ ז' 184/ על ציר "טרטור" נעים מערבה ל"טרטור"- "לכסיקון"^{(3) (5)}</p>			1930
<p>כוח סמ"פ ז' מגיע ל"טרטור"- "לכסיקון" סמ"פ ו' עם 3 טנקים נכנס לחניון ב"סגול 138", סמ"פ ז' עם 2 טנקים ו-נגמ"ש נשאר ב"טרטור"- "לכסיקון"⁽³⁾</p>	<p>על "ללקן" נורו פצצות תאורה⁽²⁾</p>	<p>עולים ממזרח⁽¹⁾</p>	1945
<p>סמ"פ ז' שומע צעקות בצד המזרחי מקבל הוראה להשאיר ה-נגמ"ש ולנעו ל"סגול 113"⁽³⁾</p>	<p>"מצמד" מפעיל תאורה למזרח ולצפון^{(1) (3)} המעוז מדווח שעולים עליו מצפון-מזרח סמ"פ ז' מופעל לטובתו וכן ארטילריה</p>		2000
<p>סמ"פ ז' שומע צעקות בצד המזרחי מקבל הוראה להשאיר ה-נגמ"ש ולנעו ל"סגול 113"⁽³⁾</p>	<p>המעוז נותן תאורה למזרח וצפון⁽²⁾</p>		2020
<p>סמ"פ ז' מבקש תאורה מ"מצמד" כדי לאתר הכוח^{(1) (3)}</p>	<p>מזהים כוח חי"ר מצפון-מזרח מקבל תאורה מקבל אישור לפתוח באש^{(1) (3)}</p>	<p>כוח חי"ר מצפון לאגם המר</p>	2040

מ ח ו ץ ל מ ע ו ז	ה מ ע ו ז	ה א ו ל י ב	ת א ר י ק
<p>סמ"פ ו' 79 נמצא על הרמפה של "מצמד" סמ"פ 79/± ז' 184 על "סגול 113" (3)</p>			2050
<p>סיוור טנקים מ"מצמד" ל"לקקן" אינו מגלה ח"ר אויב (5) 1</p>			2210
<p>סיוע ארטילרי (1)</p>	<p>שומעים רעש טנקים, הרושם שהמצרים רוצים לצלוח צפונית למעוז מבקשים סיוע ארטילרי ומקבלים (1) 2</p>	<p>חוליות בודדות על הכביש (אולי כוח בגודל מחלקה) מצפון לאגם המר הגדול (1) רעש טנקים הפגזה לסירוגין כל הלילה (1)</p>	<p>לילה</p>
<p>סמ"פ ז' אינו מזהה דבר לכיוון צפון (3) 5 סמ"פ ו' נשאר ב"סגול 113" (5) 3 מדווח שהערפל כבד (3)</p>	<p>שומעים טנקים מצפון המעוז מפעיל תאורה (1) 3</p>		<p>7 באוקטובר אחר חצות</p>
<p>סמ"פ ז' נע עם 3 טנקים לסיור צפונה על ציר "לכסיקון" (5) 3</p>			0200
<p>סמ"פ ו' 79 עם 2 טנקים ו-נגמ"ש נעים על "לכסיקון" צפונה לחבור ל-סמ"פ ז' 184 (5) ה-נגמ"ש הדליק מצרית (5)</p>			0300 בערך
	<p>שומעים קולות בערבית מתקרבים מכיוון צפון-מזרח (1) 3</p>		0400

3)

מחוז למעוז	המעוז	האויב	תאריך
לאחר ההיתקלות של סמ"פ ו', מקבל סמ"פ ז' הוראה מה-מח"ט לנוע חזרה ל"טרטור"-"לכסיקון" לבדוק מה קרה לו (5)			0500-0430
בתנועה חזרה ל"טרטור"-"לכסיקון" נפגע הטנק של סמ"פ ז' 184/ (5)			0500
טנק מ-פלי ו' עבר את המארב סמ"פ ז' עלה עליו (5)			
טנק נוסף של פלי ו' נפגע (5)			
סמ"פ ז' נע תוך ירי הדדי (5) השמידו טנק מצרי (5) ה-סמ"פ נפגע מפונים לצומת "לכסיקון"-"טרטור" (5)			
כוח של סמ"פ ז' 79/ חובר לכוח של סמ"פ ז' 184/			0530-0500
		מצפון ל"מצמד" צולחים 40 טנקים (1) תוקפים את "מצמד" ממזרח (1)	0810
	מ"מצמד" מזהים פריצת אויב ל"חווה הסינית" (1)	פריצת אויב ל"חווה הסינית" (1)	0935
כוח מ"פ ז' 79/ עם 2 טנקים ו-נגמ"ש נע על מבקשים סיוע ארטילרי ואווירי על הריכוזים בגדה המזרחית (1)		הכוחות שחצו בלילה, 3-4 ק"מ מצפון למעוז בערך מול ה"חווה הסינית"- כוחות גדולים מאוד שריון, חי"ר, תותחים (1)	1020
שהכל בסדר (5)		10 משאיות ב"חווה הסינית" (1) (3)	1100
כוח מ"פ ז' 79/, סגן ירון פיק מגיע לצומת "לכסיקון"-"טרטור" (5)	מ"מצמד" מזהים משאיות ב"חווה הסינית" המעוז מופגז לסירוגין (1)	כוח בגודל גדוד מתקדם לכיוון ה"חווה הסינית" (1)	
בקרבת "מצמד" אזור "סגול 130" 2 הטנקים נפגעו מטילים ה-נגמ"ש נחלץ ואסף את הצוות (5)			

32

מחוז למעוז	המעוז	האויב	תאריך
	כוחות האויב נמצאים במרחק של כ-200 מ' צולפים אל המעוז (1) (3)	עולים על "מצמד" מכיוון הכביש	1121
2 מטוסים שלנו תוקפים גשרים בדוורסואר מטוס אחד נפגע (10)			1156
	המעוז מבקש סיוע ארטילרי ואווירי על הריכוזים בגדה המזרחית (1)	אויב עולה על המעוז מצפון (1) 4-3 ק"מ מצפון ל"מצמד" מול ה"חווה הסינית" כוחות גדולים שריון, חי"ר, תותחים	=1500
	ה-מח"ט מתקשר למעוז ושואל אם יוכלו להתפנות לעבור דרך האויב את "לכסיקון" מזרחה מקבל הוראה לנוע על הלגונה לעבר "לקקו" ומשם לטסה דרך "עכביש" (3)		1505
	המעוז מדווח שיש לו 35 אנשים ולא יוכל להתפנות ולנוע עם כולם (1) (3)		1513
3 זוגות מטוסים תוקפים גשרי דוורסואר (10)			1605-1530
מטוסים שלנו תוקפים מצפון ודרום, אבל לא מספיק (1)	הוחלט שלא לפנות את המעוז	טנקים באזור ה"חווה הסינית" טנק מצרי מול המעוז (1) (3)	1605
הוראה לתת סיוע אווירי ל"מצמד" (1)		הקימו גשר באזור "מצמד" ומעבירים עליו טנקים (1)	2210
2 מטוסים תוקפים ומשמידים גשר ב-ק"מ ה-82 (10)			בלילה
	המעוז מופגז אישור להתפנות לפי שיקול דעתו של ה-מ"מ (1)	מפגז את "מצמד" אך לא מסתער (1)	ליל 7-8 באוקטובר

33

מחוז	למעוז	המעוז	תאריך
			8 באוקטובר
	מטוס תוקף גשר בדורסואר (10)		0055
	2 תקיפות גשרים, 4 כוחות (10)		0800-0545
	טנקים שלנו מגיעים לגבעות מסביב ל"חווה הסינית"		0700
	ח"א מפציץ את ה"חווה הסינית" (1)	המעוז מבקש סיוע ארט' ואווירי על ריכוזי האויב (1)	0720
	10 תקיפות ח"א על כוחות (10)		1500-0800
	2400-1500 - 3 תקיפות גשרים 13 - על כוחות (10)		1400
	1700 - 2 מטוסים תוקפים ה"חווה הסינית" (10)	פגיעה ישירה ממרגמה בתעלה	1500
	1730 - 3 מטוסים לתקיפת שריון ב"חווה הסינית"	חייל נהרג ואחד נפצע	אחה"צ
	2145 - 2 מטוסים ליעף "קלע" ב"מצמד" (10)		
	הפצצות השתחררו על "עכביש 50"		
	2000 - מטוס תוקף באזור דורסואר (10)	רוב החיילים בבונקרים, התצפיתנים	לפנות ערב
	2130 - מטוס המריא לתקיפת "קלע" (10)	בעמדות, המפקד למעלה	
	2145 - 2 מטוסים המריא-לדעף "קלע" על "מצמד"	חיילי המעוז בעמדות בכל עמדה קצין או מ"כ מא"ג, פצצות בזוקה ו-ררנ"ט	
		אש חזקה על האויב הודפים את האויב	
			המצרים מסתערים, מגיעים כמעט עד הגדרות ונתדפים

34

מ ח ו ץ ל מ ע ו ז	ה מ ע ו ז	ה א ו י ב	ת א ר י ך
<p>סיוע ארטילרי</p> <p>ה-ארט' שלנו פועלת נגד ריכוזי טנקים ב-גדמ"ז</p> <p>מטוס ממריא לתקוף גשר מצפון ל"מצמד" (10)</p> <p>6 מטוסים תוקפים באזור דוורסואר (10)</p> <p>2 מטוסים תוקפים ריכוזי טנקים צפונית לדוד לדוורסואר (10)</p> <p>3 מטוסים תוקפים באזור "מצמד"</p> <p>2 על ציר "עכבעש"</p>	<p>המעוז פגע ב-2 מא"גים ב-2 טנקים. מאיר ב-מרג' 81 מ"מ טנק שלישי נעצר על-יד הגדרות עם מנוע דולק טנק רביעי נפגע מ-פגז ארט' המעוז מקבל סיוע ארטילרי, אבל מפאת החושך לא הובחנה יעילות הירי (1)</p> <p>פובו העמדות מצד מערב האנשים עברו לעמדות מול ההתקפה מצפון-מזרח ומזרח התחמושת אוזלת</p> <p>הראות גרועה עקב עשן ההפגזות המעוז מבקש סיוע ארטילרי ומטוסים נשארו רק עם מא"גים ונשק אישי. הוראה לרדת לבונקרים כי תונחת אש ארט' על המעוז</p> <p>מתארגנים להגנה בבונקרים</p> <p>המעוז נכנע</p>	<p>מסתערים שוב על המעוז 2 טנקים נדלקו. 4 טנקים נפגעו</p> <p>9 באוקטובר</p> <p>0045</p> <p>0645-0545</p> <p>בוקר טנקים ו-חיל"ר התקרבו עד כדי 15-20 מ' מהשער</p> <p>האויב חודר למעוז</p> <p>מתקיפים ברימוני עשן לתוך הבונקרים</p>	<p>לילה 2100-2000</p> <p>9 באוקטובר 0045 0645-0545 בוקר 0730 0800</p>

35